DİSK

Aylık kültür ve siyaset dergisi

3

Ağustos 1973

Grevler ve lokavtlar ayı geliyor

S.S.K. yağması

Ali Nailî Erdem konuşuyor

Millî Eğitim temel kanunu geriye dönüştür

Çocuk işçiler sorunu

Disk'ten haberler

Çorumlu kızların dramı

Hüseyin ERDOĞAN (Almanya)

Hani bir plak vardır, yanık yanık çalar. Bir Mektup Geldi Almanya'dan diye, bu plak çaldığı zaman insan gayri ihtiyari düşünüyor. Ah şu Almanya'ya bir de ben gidebilse idim halbuise o çalınan plak Almanya'nın tatlı yönünü deyil acı yönlerini dile getiriyor. Buna rağmen yine de isteriz Almanya'ya gitmeyi. Çünkü yarınını düşünen ve yarınına ümitle bakan yavrularının kuru ekmeğine biraz olsun katık verebilmek için bir şeyler yapması gerekiyor. Ne yapmak? Hırsızlık yapmak mı değil, banka soymak mı değil, dolandırıcılık, üç kâğıtçılık yapmak mı değil, ne yapmak lâzım, elbette eline geçen neresi olursa olsun gidip namuslu, şerefli olarak çalışman gerekiyor. İşte bunun için hep Almanya'ya gitmek isteriz. Askerliğimi bitirir bitirmez ilk işim Almanya'ya yazılmak olmuştu. 1965 ten 1973 e kadar ancak bana sıra geldi iş ve işçi bulma kurumundan yurt dışına gitmek için davetiyem geldiğinde sevincimden ayaklarım yer tutmaz oldu, çoluk çocuk ile bayram havası içine girdik halbu ise düşünürsen ne acı şeydir ayrılıktan dolayı ağlayacağımız yerde gülüyor, seviniyoruz bir yıl mukaveleli gidiyoruz yani bir yıla kadar geride bıraktığın gözü yaşlı annen, baban, eşin, çarşıdan eve geldiğim zaman baba hasretine doymayan yüzü gözü küllü güneşten kapkara yanmış içten gelen bir sesle babam, babam geldi diye ete alışkın sosyete kedileri gibi üstünün tozuna toprağına bakmadan ta boynuna atlayan çocukların belki geri geldiğin zaman hiç bir daha göremiyeceğin o yaşlı annen ve baban, insan bunları bir tarafa bırakıyor ağlayacağı yerde gülüyor, seviniyor. Elbette insan bu acı gerçekleri bir tarafa bırakıp gülecek. Çünkü artık hayal kurmayacak Almanya'ya giderse ev sahibi olacak, çocuklarını okutabilecek parası olacak, selam verdiğin zaman selamını almaya tenezzül etmeyen insanların yanında hakir görülmeyecek, artık kahve köşelerinde boş oturup onun bunun dedikodusu olmaktan kurtulacak. İşte bunun için ağlayacağı yerde seviniyor, gülüyor. Şimdi Almanya'dayım amma insan kendi vatanında iken Almanya'nın acı gerçeklerini düşünemiyor. İki gün iki gece uzun bir yolculuktan sonra Münih'e geldiğimizde bu acı yönlerin farkına varıyor insan. Bavulları alıp istasyona indiğin zaman Almanya'ya köle olarak geldiğinin o zaman farkına varıyor insan, sanki istasyonu dolduran o insanlar karılı kızlı çalışmaya geldiğimizin kahkaha atıp gülüyor sanki bağırıyorlar hey Kanuni'nin, Yavuz Sultan Selim'in, Fatih'in ken dini milletine adayan M. Kemal Atatürk'ün evlâtları dünyaya ilmi tekniği insan gibi yaşamayı medeniyeti getiren sizler değil misiniz. Bugün niçin buradasınız, niçin kendi milletinizin yararına harcamıyor da ta buralara kadar geliyorsunuz. İnsan bunları düşününce sanki bir suç işlemiş gibi utancından başını kaldırıp o kalabalığa bakamıyor işte o zaman evinde Almanya'ya gidicem diye gülüyor Almanya'da da doyasıya ağlıyorsun.

Burada aylardır tesirini üzerimden atamadığım grubumuzda bulunan yalnız ismini öğrendiğim Çorumlu kızın karşılaştığı zorlukları anlatmadan geçemiyeceğim. Bir grup halinde elli kişi kadar erkekli kadınlı hepsi Türk olarak (Nürünberge) kadar gittikten sonra herkes nereye gidecekse o istikamete giden trene bindi yani grup dağıldı. Ben ile Çorumlu henüz 20 yaşında saf temiz bir köylü kızı belki hayatında Avrupa'ya değil de köyünden bile dışarı çıkmamış, Türkçeyi bile köyünde konuştuğu şivesi ile konuşuyor. İşte bu kızla ikimiz aynı istikamete gidiyorduk. Kız benden 35 Km öteye gidecek ben ineceğim. İstasyona geldiğimde eşyalarımı alıp indim. O zamana kadar Çorumlu kızla aramızda hiç bir konuşma olmadığı için sadece ilk trene bindiğimde Çorumlu olduğunu ve 135 km. daha gideceğini söyledi. Bu kadar bir konuşmamız oldu. Evet ben istasyona indim beni almaya gelecek olan iş yerimin şefini beklemeye başladım. Saat 16 sıralarında ancak Çorumlu kızın vagonun penceresinden çaresizlik içinde bana seslendiğini duydum yanına geldiğimde bana bir şeyler söylemek istiyor fakat söyleyemiyor. Çünkü boğazına sarılan ağlama hıçkırıkları konuşmasına mani oluyordu. Kendini zorlayarak titrek

(Devamı 31. sayfada)

DİSK

Aylık Siyaset ve Kültür Dergisi

Sayı 3
Ağustos 1973

Sahibi : Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına, Genel Başkan Kemal Türkler

Yazı İşleri Müdürü : Kemal Sülker

Yönetim Yeri : DİSK Barbaros Bulvarı, Uluğ Han No. 64/4 Beşiktaş İstanbul

Kapak Düzeni : Sait Maden

Dizgi-Baskı: Murat Matbaası
Klişeler : Şehir Klişe

Parayla Satılmaz

SUNUŞ

GREVLER VE LOKAVTLAR AYI GELİYOR

Temmuz 1973'te işçi sendikaları ile işverenler ve sendikaları arasındaki ilişkilerin, bozulması ile içinde bulunduğumuz olağanüstü durumdan alabildiğine yararlanan sermaye güçlerinin anlayışlarının niteliği daha belirgin şekilde ortaya çıktı. Ekonomik açıdan zayıf durumda bulunan işçilere yeni haklar ve menfaatler sağlamaya çalışan işçi sendikalarına karşı oyalayıcı, isteneni vermeye yanaşmayıcı bir tavır takınan işverenler ve onlar adına hareket edenler bu olumsuz tutumlarında o kadar kararlı görünüyor ki, bu tutum ister istemez grevleri zorunlu kılacaktır. Son zamanlarda her grev kararına karşı lokavt silâhına sarılan işverenlerin bu çirkin aracı alabildiğine rahatlıkla kullanacaklarını gösteren belirtiler bir haylidir. Bu görüntü değişmezse Ağustos'ta önemli lokavtlarla karşılaşmamız ve gerekli grevlerin sürdürüldüğünü, başlatıldığını görmemiz son derece olağan sayılacaktır.

Biz, 275 sayılı yasa henüz tasarı halindeyken lokavta karşı çıkmış ve lokavtın greve eşit bir hak olmadığını, lokavtın Anayasaya aykırılığını iddia etmişizdir. O zamandan beri görülen lokavt hareketlerinin sonuçları karşısında 1963'te bize karşı çıkan sendikacılar bile Deri işverenlerinin lokavtından sonra görüşlerimizi paylaşmaya başlamışlardır. Bu sevindirici gelişme 1973 Temmuzunda daha da güçlenmiştir.

Nedense temuz ve ağustos ayları grevlerin daha çok görülmeye başladığı bir ay olmaktadır. Örneğin Osmanlı İmparatorluğunda da 1908'in ünlü grevleri temmuz ve ağustos aylarında görülmüş, o vakit de Türkiye'yi bir grev dalgası sarmıştı. Zonguldak'ta, Ege'de, İstanbul'da görülen grevlere karşı 1908 iktidarı sert tepkiler göstermiş, grevleri kanla bastırdığı da olmuş, eli kırbaçlı partizanların hışımıyla da grevlerin durdurulması denemesine girişilmişti.

Bu kez de iktidarın grevleri ertelediği, fakat lokavtların bir tekini bile ertelemeye niyetli olmadığı sezinleniyor. Hatta bazı grevleri işverenlerin «yasa dışı» diye nitelendirip grevcileri suçlaması ve geçici bir süre de olsa bazılarını tutuklatmasının olacağı akla geliyor. Tarih tekerrürden ibaret değil ama, bazı sosyal sınıfların niteliği çağlar değişse de temeldeki mayasını koruyor. 1973'te 1908'in işveren yanlılarını görebiliyoruz.

DİSK DERGİSİ

Greve karşı lokavt

ÇALIŞMA HAYATI

S.S.K. ÇIKMAZI

Halen 1,5 milyon üyesi bulunan ve ağlama duvarı haline gelen Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 28. Genel Kurul Toplantısı geçtiğimiz ay içinde sona erdi. Her yanıyla dert küpü haline gelen SSK ile ilgili eleştirilerimizi öteki sayfalarda bulacaksınız. Şimdi, geçtiğimiz ay içinde SSK ile ilgili haberlere kısaca bir göz atalım:

- SSK Genel Müdürü Cihat Övül, Kurum gelirlerinin belirli bir kısmıyla alınan devlet tahvillerine düşük faiz uygulanması yüzünden, şimdiye kadarki faiz kaybının 3 milyar 83 milyon lirayı bulduğunu açıkladı.
- Genel Müdür tarafından yapılan bir açıklamaya göre, SSK'nın işverenlerden alacağı prim tutarı 967 milyon lirayı buluyor. Bunun 225 milyon lirası kamu kesimine ait.
- SSK Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici 2 madde eklenmesiyle ilgili kanun Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, işçi varisi kazancın yüzde 70'ini alacak. Bu miktarın yarısı sigortalının dul karısına verilecek.
- Emekli işçilerin eş ve çocuklarının ücretsiz tedavisi sorunu halledilemedi. Bu hususun uygulanması eğer yeni bir engel çıkmazsa ancak 1974 yılında mümkün olacak. Öte yandan geriye doğru borçlanmayla ilgili çalışmalarda da bir görüş birliğine varılamadı.

YENİ YASALAR ELEŞTİRİLDİ:

CHP Denizli Milletvekili Hüdai Oral Millî Eğitim Temel Kanunu ile Üniversiteler Kanununu eleştiren konuşmasında «Artık üniversiteler hür değildir. Ancak totaliter rejimlerde görülebilen bir yüksek okul sistemine geçildi» dedi. Toprak Reformu konusundaki görüşlerini açıklayan Oral, Toprak Reformunun amacından saptırıldığını belirterek, «6 milyon topraksız ya da 11 milyon yeteri kadar toprağı olmayana yönelmesi şöyle dursun, 3 milyon büyük toprak sahibinin korunması ve daha güçlü hale gelmesini sağlayan hükümlerle donatıldı» dedi.

EREĞLİ'DE 2 ŞEHİT DAHA

Ereğli Kömürleri İşletmesinin Karadan bölgesinde meydana gelen kazada göçük altında kalan işçilerden Osman Kaya ve Mehmet Işık öldü.

BAKANLIĞIN HATASI

Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğünde çalışan İşçilerin, Yapı İmar İşçileri Sendikası tarafından 1972 yılında imzalanan toplu sözleşmenin uygulanmadığı iddiasıyla Bakanlık aleyhine açtıkları dava sonuçlandı. İşçileri haklı bulan Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, birikmiş alacaklarının ödenmesini kararlaştırdı.

FİKRE KELEPÇE VURMA

Türkiye Gazeteciler Sendikası 21'inci kuruluş yıldönümü nedeniyle bir bildiri yayınladı. «Türk basınının karşı karşıya bulunduğu sorunlar ve hapisteki arkadaşlarımız dolayısıyle mutluluğumuz büyük ölçüde gölgelenmiştir» diyen Usumi, «Özgürlükleri zedeleyici yeni değişiklikler getirilmiş, gerçek anlamda basın özgürlüğü olmayan ülkemizde anarşik olaylar bahane edilerek fikre kelepçe vurma yolu seçilmiştir» dedi.

CHP'Lİ İŞÇİLERİN TOPLANTISI

CHP Çalışma Meclisinin, «Devlet Güvenlik Mahkemeleri», «Dernekler», «Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri», «Sıkıyönetim» ve «Milli Eğitim Temel» yasalarının iptali için, Genel Merkezce Anayasa Mahkemesine baş vurulmasını kabul ettiği açıklandı. Bülent Ecevit'in başkanlık ettiği Çalışma Meclisinde Toplu sözleşme yetkisinin tespitinde referandumun uygulanması onanmış ve başka kararlar alınmıştır. Alınan kararlardan lokavtlarla ilgili olanı şöyle: «Çalışan insanların anayasal hakkı olarak tescil edilmiş bulunan grev hakkına karşı, sermaye ve işverenlere lokavt yapma imkânı verilmiştir. Özellikle 12 mart sonu dönemde, kamu ve özel teşebbüs kesimindeki işverenler, nerede bir grev kararı alınmışsa, orada derhal bir lokavt ilânına giderek, bin-

lerce işçiyi sokağa atmışlardır. Lokavt bir hak değildir. Bu yüzden yasalarımızdaki lokavt mevzuatının yeniden gözden geçirilerek, üretim ve hizmetlerin aksamasını ve işçinin sefalete itilmesini önleyerek düzeltmeler yapılması lokavtçı işyerlerine gerektiğinde devletçe el konulması görüşü onaylanmıştır.»

PARASI OLAN BOL BOL GEZECEK

Yurt dışına çıkmayla ilgili hükümlerde değişiklikler yapıldı. Buna göre, seyahat dövizi 800 dolara çıkarıldı. 800 dolarlık kontenjan dahilinde yurt dışına 3 defa çıkılabilecek. Bu arada işçilerin pasaport göstererek bedelsiz otomobil getirebilmeleri kararlaştırıldı. İhracatçı gezi döviz kontenjanı ise yüzde yüz arttırıldı. Döviz fazlasının yatırıma kaydırılacağı yerde bu tür bir yolla harcanması iktidarın sanayileşmeyi bir türlü gerçekleştirememesinin bir ürünü sayılıyor.

CEMAL TURAL DA TAKİPTE

Eski Genelkurmay Başkanlarından Millet Partisi Genel Başkanı Cemal Tural, İzmir'de yaptığı basın toplantısında «Kendisini bazı adamların takip ettiğini iddia etti ve otomobiline iki defa saldırıda bulunulduğunu söyledi.

TÜRK İŞÇİSİNE EN BÜYÜK DARBE

Türkiye Toprak ve Tarım İşçileri Sendikası Genel Başkanı Mahmut Gündüzbey Genel Yönetim Kurulunda yaptığı konuşmada Türk-İş'in partilerüstü siyasetini yerdi ve «Türk-İş 9. Genel Kurulu egemen güçlerin baskısı altında geçmiştir. Türk-İş yöneticileri partilerüstü politika uyutmasıyla Türk işçisine en büyük darbeyi vurmaktadır.» dedi. Gündüzbey bu arada, 2500 tarım işçisinin greve hazırlandığını ve grevlerinin kademeli olarak yürütüleceğini belirtti.

FRANSADAKİ İŞÇİLERİMİZ

Türkiye ile Fransa arasında sosyal güvenlik ilişkilerini tanzim eden genel sözleşme Bakanlar Kurulunda kabul edilerek yürürlüğe girdi. Sözleşmeye göre, Fransa'da daimi veya mevsimlik faaliyet gösteren Türk işçileri, Fransa'da uygulanan sosyal güvenlik mevzuatına Fransız vatandaşları ile aynı şartlar altında tabi olacaklar ve bu haklardan yararlanacaklar.

FABRİKA MI ZİNDAN MI?

Bakırköy Güngören'deki «Anadol Gözlük Fabrikası»ında çıkan yangın sonunda 8 işçi yanarak can verdi. 10 işçi de ağır şekilde yaralandı. Binanın bodrum katında başlayan yangın sonunda, gaz tüplerinin patlaması ile ortalık ana baba gününe döndü. Pencereleri kırarak kaçmak isteyen işçiler, binanın demir parmaklıkla örtülmüş olan pencerelerinden kaçamayınca feci şekilde yanarak öldüler. Daha önce de yangın tehlikesi geçiren işyerinde yangına karşı hiç bir tedbir alınmamasından ileri gelen kaza sonunda en küçüğü 14 yaşında olan 8 işçi öldü. Olaya savcılık el koydu. Bu kaza iş emniyeti sağlanmayan ve işçilerin canını hiçe sayan işverenlerin işyerlerinde meydana gelen kazaların ne ilkiydi ne de sonuncusu olacaktı..

Güngören'deki gözlük fabrikasında çıkan yangın facia ile sona erdi

Sekiz işçi yanarak can verdi

10 İŞÇİ DE AĞIR YARALI

ECELİN PENÇESİNDE

DİSK YÖNETİCİLERİ HAKKINDAKİ DAVA

DİSK yöneticilerinin yargılandığı 16 Haziran İşçi Olayları Davası dosyası davaya bakan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi tarafından Uyuşmazlık Mahkemeleri kuruluncaya kadar işlemden kaldırıldı. Bilindiği gibi 16 haziran olaylarından sonra ilân edilen sıkıyönetim sırasında görülen dava sıkıyönetim kalkınca sivil mahkemelere gönderilmiş, İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesinin kendini davaya bakmakla yetkili görmemesi üzerine, Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulunca sıkıyönetim mahkemelerine gönderilmişti. Alınan kararla Anayasanın 142. maddesindeki uyuşmazlık mahkemelerinin kurulmasıyla ilgili hüküm gerçekleşinceye kadar dava işlemden kaldırılmış oldu.

PETROL-İŞ'LE İŞVEREN BİR OLMUŞ!

Türkay Kibrit Fabrikasında çalışmakta olan 128 işçinin işine son verildi. 650 işçinin çalıştığı fabrikada 128 işçinin birden çıkarılışını protesto eden işçiler olayı kanunsuz lokavt olarak nitelediler. Yeni alınan makineler yüzünden çıkarmaların özellikle paketleme kısmında olduğunu belirten işçiler, işyerinde yetkili olan Petrol-İş Sendikasının işçilere sahip çıkmamasından yakınarak «bu tensikatı sendika ile işverenin tezgâhladığı gibi endişelerimiz var» dediler.

İŞÇİLERİN BAŞINA GELENLER

İstanbul Hasköy'deki bir kâğıt fabrikasının kazanı infilâk etti ve çıkan yangın sonunda işçilerden Necati Yılmaz (17) ile Ali Baştürk (24) ağır şekilde yaralandılar.

İŞVERENLER BİRLEŞTİ

Metal-İş Sendikası toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlığa düştüğü, Murat otomobilerinin yapıldığı TOFAŞ Fabrikaları ile Renault Montaj Fabrikalarının da bulunduğu 8 işyerinde grev kararı aldı. İlk olarak TOFAŞ'da uygulanmaya başlayan grev kararına karşılık, 5 bin 360 işçinin çalıştığı 8 işyerinde lokavt kararı alındı. Kamuoyunda da tepkiyle karşılanan lokavt kararına karşılık, bütün sendikalar grevci işçileri destekleyeceklerini bildirdiler.

ŞU BOZUK DÜZEN

İŞÇİLERİ DOLANDIRAN DOLANDIRA

İzmir'de Karşıyaka'da oturan ve İş ve İşçi Bulma Kurumu önünde kuyruğa girip «Seni istersen sıraya girmeden Almanya'ya gönderirim» diyerek binlerce vatandaşı dolandıran Niyazi Birsen polis tarafından yakalandı. İşçilerin her birinden 3 ilâ 5 bin lira arası para alan ve sonunda ortadan kaybolan sanığın bu yolla büyük bir servet sahibi olduğu ortaya çıktı.

OLUMSUZ REKORTMEN MİLLETVEKİLLERİ

1969-1973 arası dört yıllık Meclis oturumlarına en az devam eden milletvekilleri açıklandı. Verilen bilgiye göre, bu dört yıllık sürede 172 defa ad okunup yoklama yapıldı. Yoklamalar sonunda Millî Selâmet Partisinden Necmettin Erbakan'ın 17 yoklamada bulunarak devamsızlık rekoru kırdığı, Cumhuriyetçi Güven Partisinden Hüseyin İncioğlu'nun 22 yoklamada bulunup devamsızlıkta ikinci geldiği ve Demokratik Partili Sadettin Bilgiç'in de devamsızlıkta üçüncü geldiği açıklandı. İstanbul'dan seçilmiş olanlar ise devamsızlıkta rekor kırdılar.

ADANA DAYAK'TAN GEÇİLMİYOR!

Adana'nın Köprübaşı Karakoluna bir yaralama olayı ile ilgili olarak götürülen Vahdet Sağbil isimli bir genç, saatlerce dövüldükten ve iki kez karakolun bahçesindeki havuza sokulduktan sonra kaldırıldığı hastanede öldü. Oğlu dövülerek öldürülen babanın şikâyeti üzerine yapılan soruşturmada, Savcı Yardımcısı Nadir Akgül ile Adlî Tabip Nebi Ziya Akkan ölümün dayaktan ileri gelmediği yolunda görüş bildirmesine rağmen Bayan Yargıç Hikmet Selvi dövme olayı ile ilgili 5 polisi tutukladı.

5 GÜN DÖVÜLEN SUÇSUZ

Adana Savcılığına koltuk değnekleri ile gelen 30 yaşındaki Ahmet Yırık, bir kız kaçırma olayının faili olduğunu ileri süren jandarmalar tarafından götürüldüğü Çınarlı Köyü Karakolunda 5 gün süre ile dövüldüğünü belirterek kendisini dövenlerden davacı oldu. Olayla hiç bir ilgisi olmadığı halde 5 gün süre ile falakayla dayak yiyen Ahmet Yırık, kendisini döven jandarmaların suçsuz olduğuna kanaat getirdikten sonra kimseye bir şey söylememesini tenbih ederek saldıklarını belirtti.

CAM YİYEN İŞÇİLER

Samsundaki Azot Sanayii tesislerinde çalışan işçilerin öğle yemeklerinde 15 gün ara ile 2 defa cam parçaları çıktı. Fasulye tanesi büyüklüğündeki cam parçaları yüzünden can emniyetlerinin tehlikede olduğunu belirten işçiler işçi sağlığını hiçe sayan bu anlayışın değiştirilmesini istediler ve gereken tedbirlerin alınmaması yüzünden ilgilileri kınadılar.

BİRKAÇ KİŞİYE 88 MİLYON!

Tekirdağ CHP Milletvekili Yılmaz Alpaslan, iki AP'liye Trakya Yağlı Tohumlar Kooperatifinin elindeki ayçiçeğinin usulsüz satışından 88 milyon lira menfaat sağlandığını iddia etti ve Başbakan tarafından cevaplandırılmasını istediği önergesini Meclis Başkanlığına verdi.

KAÇAKÇILARIN KURBANLARI

Ankara'da kaçak olarak yaptırılan inşaatta hafriyat sırasında yıkılan toprağın altında kalan Çorumlu Yaşar, Tekin ve Fazlı isimli işçiler öldü.

700 BİN KALİFİYE ELEMANA İHTİYAÇ VAR

Türkiye İnşaat Kalfaları Dernekleri Genel Başkanı İsmail Saruhan, 700 bin kalifiye elemana ihtiyaç olduğunu bildirdi. Bu sebeple dışarıya kalifiye eleman gönderilmesini kesinlikle önlenmesini isteyen Saruhan, «Yaşadığımız çağda, başdöndürücü bir hızla gelişen teknolojiyi zaman kaybetmeden yakından izlemek zorundayız. Millî eğitimimizin ağırlık noktası da teknik olmalıdır. Kalifiye elemandan yoksun olmak, harpten daha tehlikeli ve zararlıdır. Bu sebeple, kalifiye elemanın yurt dışına akını mutlaka durdurulmalıdır. Zira, bugün Türkiye'nin 700 bin kalifiye elemana ihtiyacı vardır. Kalkınmamız, tekniğe ve kalifiye elemana verilecek değerle mümkün olacaktır» dedi.

13,5 MİLYONUMUZ OKUR-YAZAR DEĞİL

Millî Eğitim Bakanı Orhan Dengiz, 13 milyon 497 bin vatandaşımızın okuma yazma bilmediğini açıkladı. Bakanın verdiği bilgiye göre, 1 milyon 546 bin kişi de ana dil Türkçeyi bilmediğinden, başka dillerle konuşmaktadırlar.

«TURİSTİK» TEN VURGUNLAR

İstanbul'un Yeşilköy semtinde biri deniz kenarında olan, değerli üç ayrı parsele «Turistik Tesis», «Dinlenme Evi» ve «Turistik Pansiyon» adı altında blok apartmanlar yapılarak kat kat satıldığı ortaya çıkarıldı. Yapılan açıklamaya göre, yalnız turistik tesislere verilen bütün haklar, burada apartman yapanlara verildi ve inşaat sahipleri bu işten büyük menfaatler sağladı. Bu arada olaya el koyan İmar ve İskân Bakanlığı müfettişlerinin de aradan bir yıl geçtiği halde soruşturmayı sonuçlandırmadıkları ve kamuoyuna bir açıklamada bulunmadıkları belirtildi.

ERDEM'İN İLGİNÇ BİR ATAMASI

Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, eski AP'li Gökhan Evliyaoğlu'nun tavan ve brüt ücreti 18 bin lira aylıkla Federal Almanya'da bir göreve atandığını belirtti. Bu gibi elemanların «sözleşmeli» olarak çalıştığını söyleyen bakan, Evliyaoğlu'nun tayininin yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapıldığını açıkladı.

VERGİ VERMEYEN MİLYONER KIZINA ÇOK LÜKS OTO HEDİYE ETTİ

Günaydın Gazetesinde belirtildiğine göre, Hüseyin Taşdelenler adında bir işadamı, Amerikan Cumhurbaşkanı Nixon'un Sovyet Lideri Brejnev'e hediye ettiği otomobilin bir eşini 610 bin lira ödeyerek satın aldı. İşadamı bu otomobili kızına «sınıf geçme» hediyesi olarak aldığını söyledi. Şimdiye kadar 7 araba eskiten ve bir arabaya 610 bin lira sayan işadamının vergi beyannamesinde iki yıldır «ZARAR» ettiğini gösterdiği ve bağlı bulunduğu Mecidiyeköy Vergi Dairesine tek kuruş gelir vergisi ödemediği anlaşıldı.

İki yıldır vergi ödemeyen işadamı

610 bin liraya otomobil aldı!

Türkiye'nin en pahalı arabasının sahibi olan Hüseyin Taşdelenler, "Otomobili kızıma sınıf geçme hediyesi olarak aldım!" dedi

Bir otomobile 610 bin lira sayan...

Hüseyin Taşdelenler'in iki yıldan beri zarar

Baha TUNÇ

Hüseyin Taşdelenler (50) adında bir işadamı, Amerikan Cumhurbaşkanı Nixon'un Sovyet Lideri Brejnev'e hediye ettiği otomobilin bir eşini 610 bin lira ödeyerek satın almıştır.

Türkiye'nin en pahalı otomobilinin sahibi olan işadamı "Arabayı, sınıfını geçen kızım Nurcan'a he -

Ertelenen grevler ve hükümetin tutumu

İŞÇİLER ALEYHİNE BOZULAN DENGE

Cumhuriyet Gazetesinde «Grevlerin Ertelenmesi» konusunda bir yazısı yayımlanan Engin Ünsal, işçilerin işverenlere karşı giriştikleri yasal direnmelerde tarafsız bir tavır takınmak zorunda olan hükümetin, özellikle 12 Marttan sonra alınan grev kararlarını ertelemek suretiyle bu ilkeyi ve zaten işçi aleyhine bozuk olan dengeyi daha da bozduklarını belirtti. 12 Marttan sonra işverenlerin sudan gerekçelerle yüzlerce işçiyi işten çıkarmalarına karşılık bu girişimi önlemek için hiç bir çabada bulunulmadığını belirten Engin Ünsal şöyle devam etti: «Bunun gibi 1971 ve 1972 yıllarında işverenler bugünkü koşullar altında işçiyi açlığa mahkûm etmekten başka anlam taşımayan lokavt kararını tam 4 bin 792 defa vermişler aynı süre içinde ise işçiler ancak 112 grev yapabilme olanağı bulmuşlardır. Burada ilginç olanı ayni süre içinde hükümetlerin bu müdahalede izlediği tutumdur. Hükümetler aynı süre içinde hiç bir lokavt kararını ertelemezlerken sayısı hayli yüksek grev kararı, Bakanlar Kurulu kararı ile ertelenmiştir... Bizim çok haklı nedenlerle ve yasaya gerçekten uygun düşen durumlarda grevlerin ertelenmesine bir diyeceğimiz olamaz. Fakat hükümetlerin bu hakkı sadece işverenlerin yanında olabilmek için kullanmaları, Anayasanın açık ihlâli olur. Bizim itirazımız bunadır.»

HESAPSIZ KİTAPSIZ İŞLEMLER SSK'YI BU HALE GETİRDİ

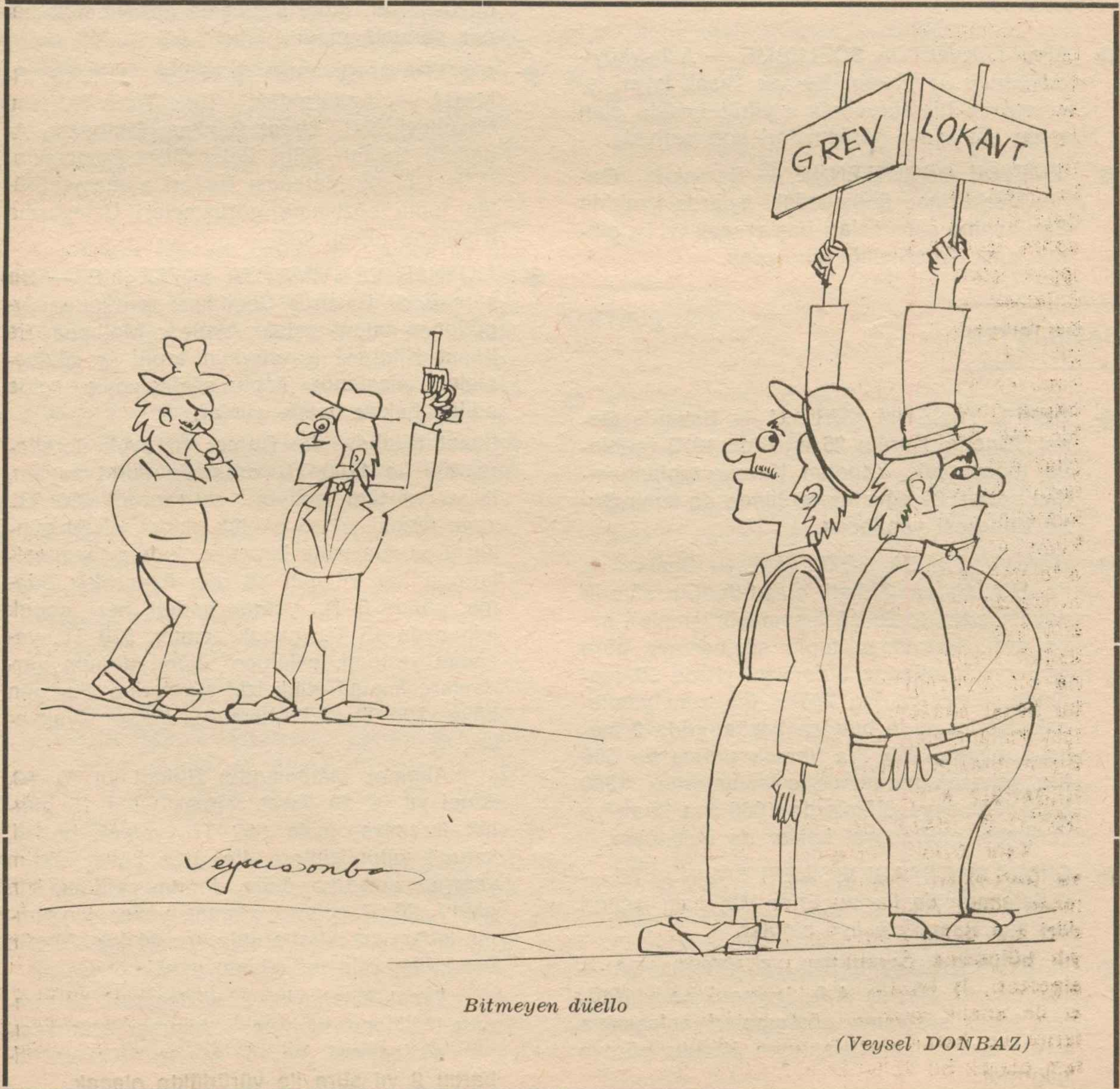
Yeni Ortam Gazetesinde «SSK'nın Amacı ve Gerçekler» başlığı altında bir yazısı yayımlanan İlhan Akalın, SSK tarafından prim alınan dört ana daldaki gelir ve gider durumlarını, 1972 yılı bütçesine dayanarak karşılaştırdı. Hastalık sigortası, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası ile analık sigortası için kesilen prim miktarlarını ve harcamalarını karşılaştıran yazar toplam olarak bu kollarda 887 milyon lira gelir fazlası bulunduğunu belirterek şöyle devam etti «Uygulamada karşılıkların iyi değerlendirilmediğidir ki bizi bugünkü çıkmaza sokmuş görünmektedir. Meselenin bir ayrı yönü daha bulunmaktadır. Politik çıkarlar uğruna hesapsız kitapsız geçmiş yıllarda bağlanan gerçekten gülünç emekli maaşlarının belirli ölçülerde arttırıldığını görmekteyiz. Esasen uygulamada bunların emekli maaşlarının karşılığı iyi değerlendirilmediğinden, ana para her geçen gün azalmaktadır. Arttırılan miktarlar nereden karşılanacaktır. Bu sorumun cevabı, bugünkü uygulanan sistemde fonların daha iyi değerlendirilmesi, gelir yüzdelerinin arttırılması yani emeklilik için ayrılan fonların günlük fiyat artışlarını ve hayat pahalılığını izleyecek bir şekilde işletilmesi olmalıdır. İlgililerin yaptığı ise sigorta primlerinin yüzde 2 arttırılması olmuştur... Korkulan 1975 yılında, bunların çokluğu ve bağlanacak emekli maaşlarının karşılıklarının nasıl bulunacağıdır. Bir bakıma da yapmak istedikleri iş 25 yıllık keyfi yönetim sonucu har vurup harman savrulan varlıklarının verilmeyen hesaplarının üstünü küllemek isteğidir.»

GENEL AF BÜTÜN SUÇLARI KAPSAMALIDIR

Milliyet Gazetesinde «Türk Hukukunda Siyasi Suçlular ve Genel Af» başlıklı bir yazısı yayımlanan Avukat Cevat Akgönül, af yasalarının adi suçlarla birlikte siyasi suçluları da ön plana almalarınının hukuksallık açısından bir zorunluluk olduğunu belirttiği yazısında, siyasi suçların niteliğinin kesin olarak belirlenmediğini ve bu konuda bir görüş birliğine varılmadığını belirtti. Cevat Akgönül'ün yazısı özetle şöyle: «Affa karar verdiği takdirde yüce Meclisin, suçların niteliği üzerine önemle eğileceğinden, hatta gerekirse Anayasanın 140'ıncı maddesine dayanarak tasarı konusunda Danıştay'ın görüşünü alarak, Türk siyasi suçlularını da bir yüksek yargı organının teminatına bağlayacağından kuşkumuz yoktur. Bu tutum, gerçek bir hukuk devletine özgü hukuksal bir davranış olacaktır.»

DEMOKRATİK HAKLARI KISITLAMAMAK SİSTEMİN GEREĞİDİR

Cumhuriyet Gazetesinin «Olayların Ardındaki Gerçek» sütününda yayımlanan «Varılan Nokta» başlıklı yorumda, Batı Demokrasisi denilen özgürlükler rejiminin uzun mücadeleler sonunda oluştuğu, örneğin Batı demokrasilerinde fikir suçu kavramının olmadığı, bizde ise 1945-1960 arası bütün siyasi partilerce bunun tartışmasız kabul edildiği belirtildi. 1970'ler Türkiye'sinde sağ ve sol deyimlerin siyasi sözlüğe ve parlamentoya yerleşerek doğal karşılanmasının belki bundan sonra mümkün olabileceği belirtilen yazı özetle şöyle: «Demokrasinin toplumlara gökten zembille inmeyeceğini biliyoruz. Sürekli olaylar çalkantısında yaşanan bir süreç sonunda bazı aşamalardan geçilir, yeni anlayışlara kavuşulur. 12 Mart'tan sonra yasaların sınırları darlaştırılmış, daha güdümlü bir rejim istemi yürürlüğe konmuştur. Bu süre içinde ana muhalefet partisini kapsayan komünistlik ithamları ve sol kanadı tasfiye özlemleri birbirini izlemiştir. Bütün bunların ters tepkiler yarattığı şimdi saptanmakta, darlaştırılan özgürlük sınırlarına artık ana muhalefet partisinin sığmadığı görülmektedir. Ana muhalefet partisi dışındaki bazı liberal çevreler de demokrasinin oyun kurallarına göre işlemesinden yana görülmektedir. Avrupa Konseyi ve Ortakpazar üyesi oluşumuz bu istemin gücünü artırmaktadır. Hiç kuşkusuz bugünden yarına demokrasinin sınırlarını genişletmek ve demokratik hakları derinleştirmek kolay olmayacaktır. Ne var ki kısıtlama ve güdüm taraftarlarının sonuçta kendi kendilerini vuracak bir silâhla oynadıklarını son yılların deneyleriyle anlamış olmaları gerekir.»

Bitmeyen düello

(Veysel DONBAZ)

Disk saflarında örgütlenmeler gelişiyor

BARSAK-İŞ'TEN

- ARETTAKVOR'DA SÖZLEŞME — Alibeyköy'-de kurulu Arettakvor Barsak Tasnif işyeri işvereni ile bir süredenberi yürütülmekte olan toplu sözleşme görüşmeleri son safhada.
- IZMIR'DE ÖRGÜTLENME — Barsak-İş Genel Merkezince önümüzdeki aylarda Izmir'de örgütlenme çalışmaları başlayacak ve ilk olarak İzmir Temsilciliği kurulacak.

BASIN-İŞ'TEN

- GENEL YÖNETİM KURULU — Basın-İş Genel Yönetim Kurulu 25 ağustos 1973 tarihinde toplanacak. Yönetim Kurulu toplantısından sonra, 26 ağustos tarihinde de Izmir Şube Kongresi yapılacak.
- HÜRDAĞITIM'DA SÖZLEŞME — Basın - İş ile Hürdağıtım Şirketi arasında bir süredir devam eden toplu sözleşme görüşmeleri sona erdi. İmzalanan toplu sözleşmeye göre işçilerin ücretlerine birinci yıl yüzde 30 oranında, ikinci yıl ise 200'er lira zam yapılacak. Sözleşmede bundan başka, yılda 2 maaş ikramiye, 200 lira yemek parası ve 500 lira yakacak parası ile evlenmelerde 1500 lira, doğum ve ölümlerde 1000 lira ikramiye verilmesi gibi sosyal haklar da bulunuyor.
- ERLER MATBAASI IŞÇILERI BASIN-İŞ'TE — Galatasaray'da kurulu Erler Matbaası işçileri topluca Basın-İş'e üye oldular.
- MASTAŞ GÖRÜŞMELERI UZLAŞTIRMADA — Kartal'daki Mastaş A.Ş. işvereni ile yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri anlaşmaya varılamadığı için Uzlaştırma Kurulu göreve çağırıldı.
- DE-KA ve KESETAP GÖRÜŞMELERI — De-Ka ve Kesetap işyerleri ile Basın-İş arasında başlayan toplu sözleşme görüşmeleri henüz sonuçlanmadı.
- ANKARA'DAKI GÖRÜŞMELER UZLAŞTIRMADA — Ankara'daki Türk Tarih Kurumu Basımevi, T.C. Ziraat Bankası Matbaası, Anadolu, Baylan, Bilgi, Üçler Ofset Basımevleri ile Gürsoy Matbaası işçileri adına yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri Uzlaştırma Kuruluna aksettirildi.
- AKPINAR VE İTİMAT'TA SÖZLEŞME — Bir süre önce Basın-iş Sendikası tarafından örgütlenen İstanbul'daki Akpınar Matbaası ile İtimat Kitabevi işyerlerinin toplu iş sözleşmeleri imzalandı. Toplu sözleşmeyle elde edilen haklar özetle şunlar:

İtimat Kitabevinde: Birinci yıl aylık ücretlere 400 ile 1200 TL. arasında ücret zammı, ikinci yıl tüm işçilere seyyanen 200 TL. zam, birinci yıl 15 günlük, ikinci yıl 20 günlük tutarında yıllık ikramiye, kıdem tazminatlarında her yıl için 18 gün üzerinden ödeme, günde 5 TL. yemek bedeli, her çocuk için ayda 15 TL. çocuk zammı, 500 TL. yakacak yardımı, evlenme, ölüm, doğum yardımları, kanunî yıllık izin sürelerine 3'er gün ilâve, 300 TL. izin harçlığı, elbise, ayakkabı...

Akpınar Matbasında: Birinci yıl % 20, ikinci yıl % 20 ücret zammı, yılda 15 günlük ikramiye, ayda 350 TL. yemek bedeli, kanunî yıllık izinlere 4'er gün ilâve, eğitim yardımı, evlenme, ölüm, doğum yardımı, izin gideri, 20 TL. çocuk zammı, yakacak yardımı, kıdem tazminatlarında her yıl için 20 gün üzerinden ödeme, elbise, ayakkabı...

Itimat Kitabevinin sözleşmesi 1 temmuz 1973'ten itibaren, Akpınar Matbaasının sözleşmesi ise, 1 Mayıs 1973'ten itibaren 2 yıl süre ile yürürlükte olacak.

GIDA-İŞ'TEN

- İZMİR ALTINBAŞAK'TA YETKİ GIDA-İŞ'İN — İzmir'deki Altınbaşak Un Fabrikası işçileri bilinçli bir mücadele sonunda Gıda-İş Sendikası saflarına katıldılar. Böylece Türk - İş üyesi Tek-Gıda-İş Sendikası'ndan bu işyeri kurtarılmış oldu. Altınbaşak işverenin toplu sözleşme çağrısı yapan Gıda-İş'e itiraz eden Tek-Gıda-İş'in görüşünü İzmir İş Mahkemesi kabul etmedi ve yetkinin DİSK üyesi Gıda-İş'te olduğunu onayladı. Gıda-İş Sendikası toplu sözleşme görüşmelerine başladı.

- İZMİR BİRLEŞİK SANAYİ'DE GÖRÜŞMELER — İzmir'in Halkapınar mevkiinde kurulu Birleşik Sanayi ve Ticaret A.Ş. Un Fabrikasında yetkiyi alan Gıda-İş Sendikası ikinci dönem toplu sözleşme görüşmelerine başladı.

- KASIMPAŞA UN FABRİKASINDA SÖZLEŞME — Gıda-İş Sendikasının Kasımpaşa Un Fabrikasında çalışan işçiler adına bir süredir yürüttüğü toplu sözleşme görüşmeleri sona erdi ve 14 haziran 1973 tarihinde sözleşme imzalandı. İşçilere birinci yıl, günde 11 lira, ikinci yıl 10 lira tutarında ücret zammı, yılda 3 maaş ikramiye, 400 lira yakacak ikramiyesi, beş yıldan itibaren kıdem teşvik ödeneği ile 20 gün üzerinden kıdem tazminatı ve 8 lira yemek parası ile buna benzer sosyal haklar sağlandı. Ayrıca bir Disiplin Kurulu kurulması ve iş akdinin ancak bu kuruldan geçtikten sonra feshedilebilmesi karar altına alındı.

- ÜYELER İÇİN KAMP YERİ ALINIYOR — Gıda-İş Sendikası üyelerinin yaz tatillerini geçirebilmeleri için bir kamp yeri satın alınmasına karar verdi.

- BOSSTAY'DA SÖZLEŞME İÇİN ANKET — Bosstay Fabrikasında üçüncü dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlayacak olan Gıda-İş, işçilerin isteklerini öğrenmek üzere bir anket düzenledi. Anket sonuçlarına dayanarak hazırlanan toplu sözleşme taslağı işverene önerildi.

- SÜT ENDÜSTRİSİ'NDE GREV — Gıda - İş Sendikasının bir süredir toplu sözleşme görüşmelerini yürüttüğü Süt Endüstrisi Kurumu İstanbul Süt Fabrikaları İşyerinde uyuşmazlığa düşülmesi ve uzlaştırma kurulu kararlarının ittifakla kabul edildiği halde işverenin sonradan kararı kabul etmemesi üzerine 13 Ağustos 1973'de grev uygulaması başladı.

HÜR CAM-İŞ'TEN

- TOPLU SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİ — Hür Cam-İş Sendikasının Çayırova Cam Sanayi A.Ş., Cam Elyaf Sanayi A.Ş., Topkapı Şişe Sanayii A.Ş. ve Topkapı'daki Teknik Cam Sanayi A.Ş. işçileri adına yürüttüğü toplu sözleşme görüşmeleri sürüyor.

- MERSİN'DE KONGRE — Hür Cam - İş Mersin Şube Kongresi 11 ağustosta yapılacak. Bu arada Mersin Anadolu Cam Sanayi A.Ş. işyerindeki örgütlenme tamamlandığı halde yetki sahte üyelik fişleri düzenleyen Kristal-İş'e verildi. Anadolu Cam Sanayi işçileri üyesi olmadıkları bir sendikanın düzenlediği sözleşme taslağına göre gerçek isteklerinden yoksun bırakıldılar.

- SEKURİT'TE SÖZLEŞME — İstanbul'daki Sekurit Oto Cam Fabrikasında toplu sözleşme imzalandı. İmzalanan toplu sözleşmeyle işçilerin maaşlarına birinci ve ikinci yıllar için 100 lira zam yapıldı. Bundan başka yılda 1,5 maaş ikramiye ile çeşitli sosyal haklar sağlandı.

KİMYA-İŞ'TEN

- PETROL-İŞ'İN YETKİSİ KESİNLEŞMEDİ — Bir süre önce, sahte üye fişleri ve Bursa Bölge Çalışma Müdürünün gayretleriyle, Orhangazi'deki Kav Kibrit Fabrikasında yetki alan Türk-İş üyesi Petrol-İş Sendikasının bu yetkisi kesinleşmedi. Kimya-İş Sendikası, ikinci duruşmada Orhangazi Asliye Hukuk Mahkemesinin, İş Mahkemesi olmadığı bu yüzden iş davalarına bakamayacağı yolunda bir itirazda bulundu. Petrol-İş Sendikası ise, «Daha önce alınmış kesin karar vardır, yetki durumu tekrar görüşülemez» diye itirazda bulundu. Mahkeme her iki tarafın da itirazlarını reddetti ve mahkemeye bakmaya yetkili olduğunu belirterek yetki durumunu tekrar görüşeceğini açıklayarak mahkemeyi ileri bir tarihe attı. Böylece yetki sorunu hiç bir taraf adına kesinleşmemiş oldu. Kav'daki yetki durumu halen dava konusu olduğu ve dava devam ettiği için, 275 Sayılı yasadaki «itiraz müddeti bitmeden veya kesin bir karara bağlanmadan toplu görüşmelere başlanamaz» hükmü gereğince, Petrol-İş'in yetkisi kesinleşmemiş olduğundan, yapılan veya yapılacak görüşmeler hükümsüz olacak.

- HABAŞ'TA UYUŞMAZLIK — Habaş Sınai ve Tıbbî Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.'nin Topkapı ve Kartal'daki işyerlerinde çalışan işçiler adına görüşmeleri sürdüren Kimya - İş Sendikası ile işveren arasındaki görüşmelerde uyuşmazlığa gidildi. Aynı işverene ait olduğu halde iki ayrı işyeri olarak gösterilen bu işyerindeki sözleşmeler ayrı tarihlerde imzalandığı için, her iki işyerinde de tek toplu sözleşme tarihi teklif eden Kimya-İş'in isteği işverence reddedildi. Uyuşmazlık konuları arasında bunlardan başka ücret ve kıdem zammı, kıdem tazminatı gibi konular da yer alıyor.
- POLİMPEKS'E ÇAĞRI YAPILDI — Topkapı'da kurulu Polimpeks Boya Sanayii A.Ş.'de yetkiyi alan Kimya-İş Sendikası, işverene toplu sözleşme çağrısında bulundu.
- FARMİTALİA'DA GÖRÜŞMELER — Kimya - İş Sendikası Levent'te kurulu Farmitalia Sanayi ve Ticaret A.Ş. işverenine toplu sözleşme çağrısında bulundu. Sözleşme görüşmelerine yakında başlanacak.
- FOTO SERENGİL İŞÇİLERİ KİMYA-İŞ'TE — Nişantaşı'nda kurulu Foto Serengil işyerinde çalışan işçiler Kimya-İş saflarına katıldılar. Toplu sözleşme yetkisini alan Kimya - İş Sendikası işverene sözleşme çağrısında bulundu.
- ANKARA ASETİLEN'DE GÖRÜŞMELER — Ankara'daki Asetilen Ankara Sınai ve Tıbbî Gazlar İşletmeleri Limited Şirketinde bir süre önce başlayan toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor.

KERAMİK-İŞ'TEN

- 9 İŞÇİ İŞTEN ÇIKARILDI — Keramik-İş Sendikasının örgütlenme çalışmalarını sürdürdüğü Aslan Tuğla Fabrikası şçileri Türk - İş üyesi Çimse - İş Sendikasından ayrılarak Keramik - İş'e üye oldular. İşçilerin Keramik - İş Sendikasında örgütlenmelerini engelemek isteyen işveren, istedikleri sendikayı seçme hakkını kullanan Keramik - İş üyesi 9 işçinin işine son verdi. Sendika yetkilileri işveren tarafından yasa dışı bir yolla işten çıkarılan 9 işçinin tekrar işe alınmaları için gerekli işlemlere başladı.
- ETİ'DE UYUŞMAZLIK — Keramik - İş Sendikasının Gaziosmanpaşa'da kurulu Eti Toprak Endüstri ve Ticaret A.Ş. Tuğla Fabrikası işçileri adına bir süredir devam ettirdiği toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. Uyuşmazlık konularını görüşmek üzere göreve çağrılan Uzlaştırma Kurulu çalışmalara başladı.

LASTİK-İŞ'TEN

- İSTANBUL ŞUBE KURULU TOPLANDI — DİSK üyesi Lâstik-İş Sendikası'nın İstanbul Şubesi Genel Kurulu 22 temmuz pazar günü, sendikanın Merter'deki Genel Merkez Binasında toplandı. Niyazi Kuas başkanlığındaki eski yönetim kurulu ufak bir değişiklikle yeniden seçildi.

Divan Başkanlığına Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Nebioğlu getirildi.

Çalışma raporunun okunmasından ve rapora ilişkin eleştirilerden sonra seçimlere gidildi. Seçimler sonunda Başkanlığa yeniden Niyazi Kuas ve Yönetim Kurulu üyeliklerine ise, Kemal Yılmaz, Musa Özen, Türker Azaklı, Mahmut Tütüncü, Ömer Geçer, Ahmet Uslu, Haşim Eren, M. Ali Çeşmebaşı, Erdinç Işıkver, Celal Arslan, Sabri Karaaslan, Halit Bağrıaçık, Kâzım Köksal getirildiler.

Kongrede konuşan üyeler, genellikle Sosyal Sigortalar Kurumundan yakındılar ve bu konudaki şikâyetleri dile getirdiler. «Yatak bulunmadı, ayakta tedavilerine devam edilmek üzere istirahat verildi» şeklinde rapor veren hastanelerdeki doktorları tutumunu eleştiren üyeler bu duruma en kısa zamanda son verilmesini stediler.

- ŞABAN ÖZBEK SÖZLEŞMESİ FESHEDİLDİ — Kocamustafapaşa'da kurulu Şaban Özbek Koll. Şti. işyerinde, geçen dönem imzalanan toplu sözleşme süresi bitti. Eski sözleşmeyi fesheden Lastik - İş Sendikası yeni toplu sözleşme görüşmeleri için işverene çağrıda bulundu.
- EV-AL İŞÇİLERİ LASTİK-İŞ'TE — Kâğıthanede kurulu Ev-Al Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret Şirketinde çalışan işçiler Lastik-İş Sendikası bünyesinde birleştiler. Lastik-İş Ev-Al işçileri için toplu sözleşme hazırlıklarına başladı.
- KANUNSUZ LOKAVT — Topkapı'da kurulu Doğu Türkistanlılar Kauçuk ve Plastik A.Ş. işçileri Lastik-İş Sendikasında birleştiler. Fakat, işçilerin Lastik-İş Sendikasında örgütlendiklerini öğrenen işveren, fabrikada işi tatil ederek kanunsuz lokavt uygulamaya başladı. Lastik-İş, işçilerin örgütlenme eylemlerine karşılık kanunsuz lokavt ilân eden işvereni Eyüp Savcılığına şikâyet etti ve durumu Bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirdi.
- OK İŞÇİLERİ LASTİK-İŞ'TE — Dolapdere'de kurulu Ok Kollektif Şirketinde çalışan işçiler Lastik - İş Sendikası saflarına katıl-

dılar. Sendika toplu sözleşme hazırlıklarına başladı.

- İŞÇİ ÇOCUKLARI SÜNNET ETTİRİLDİ — Lastik - İş Sendikası İzmir'deki üyelerinin sünnet çağına gelmiş çocukları için bir sünnet töreni düzenledi. Üye işçilerin çocuklarının ücretsiz sünnet ettirildiği eğlenceler işçiler arasında memnunluk yarattı.
- ÇIZMECI KAUÇUK'TA SÖZLEŞME — Topkapı'da kurulu Çizmeci Kauçuk Fabrikasında çalışan işçiler adına sürdürülen toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor.

MADEN-İŞ'TE

- I. BÖLGE SEÇİMLERİ — Maden-İş Sendikasının 8 temmuz günü yapılan I. Bölge Temsilciliği Konseyinde Ergun Erdem yeniden Bölge Temsilcisi seçildi.
- SEZAİ SALÂH'TA ÖRGÜTLENME — Sezai Salâh Makine ve Yedek Parça İmalâthanesi işçileri topluca Maden-İş Sendikasına üye oldular. İşçilerin Maden-İş saflarında örgütlenmeleri üzerine işveren, işyerlerinde daraltma yapacağını bildirerek sendikadan istifa ettiremediği işçileri işten çıkardı. İşçileri yasa dışı yollarla işten çıkaran işverenin tensikattan bir kaç gün sonra Hürriyet Gazetesine ilân vererek işçi alacağını bildirmesi üzerine, işçiler işverene yaptığı çıkarmaların kanunsuz olduğunu hatırlattılar. İşçilerin bu haklı itirazına karşılık işverenin cevabı «Ne kanunu? Kanun benim. Siz Sıkıyönetimde hiç dayak yediniz mi?» oldu. Maden-İş yetkilileri işverenin bu tutumunu yetkili mercilere bildirdiler.
- METAL KAPAK İŞÇİLERİ MADEN-İŞ'TE — Metal Kapak A.Ş. işyerinde çalışan işçiler Tek-Met-İş Sendikasından istifa ederek Maden-İş'e üye oldular.
- UYUŞMAZLIKTA OLAN İŞYERLERİ — İzmit'teki Gaz Aletleri A.Ş., Çelik Sanayi A.Ş., Leventteki Birleşik Kablo İşyeri, Türk Philips Sanayii A.Ş. Yaşar Sumar İşyeri, Topkapı'daki Altılar Sanayi A.Ş., Elsan Hammadde Sanayii, Armuslukçuluk Ltd. Şti., Süpergaz Koll. Şti. ve Beldesan Motorlu Vasıtalar Sanayii işyerlerinde Uzlaştırma Kurulu çalışmaları devam ediyor.
- BASTAŞ GREVİ BİTTİ — Maden-İş Sendikasının Birleşik Aydınlatma ve Ticaret A.Ş. (BAS-TAŞ) da 2 nisan 1973 tarihinden beri devam eden grevi, işverenin anlaşmaya yanaşması üzerine 20 temmuzda sona erdi. İmzalanan 3 yıl süreli toplu sözleşmeyle işçilerin saat ücretlerine birinci, ikinci ve üçüncü yıllar için 180'er kuruştan toplam 540 kuruş zam yapıldı. Bundan başka senede 2 maaş ikramiye, 750 lira yakacak parası, 14.000 - 20.00 arası çalışanlara yüzde 8, saat 20.00 ilâ 06.00 arası çalışanlara yüzde 20 oranında gece zammı verilmesi gibi çeşitli sosyal haklar da sağlandı.
- DEMİREL ÇELİK'DE GREV KARARI — Maden-İş Sendikası İzmit Derince'deki Demirel Demir Çelik Sanayii işvereninin toplu sözleşme görüşmelerine yanaşmaması üzerine bu işyerinde grev kararı aldı.
- YENİ ÖRGÜTLENMELER — Topkapı'daki Er-Na Madeni Eşya Sanayii, Doğu Çivi Fabrikası, 56 Oğulları Çivi Fabrikası, Kartal'daki Sevil Alüminyum ve Levha Sanayii ile Küçükyalı'daki Ar Pres Sanayii işçileri Maden - İş Sendikasına üye oldular. Öte yandan Sungurlar Kazan Fabrikası ile Silâhtar'daki Çelik İzabe Fabrikası'nda örgütlenme çalışmaları devam ediyor.
- MANSUR ŞAHİN İŞÇİLERİ MADEN-İŞ'DE — Mansur Şahin Müessesesi Endüstri A.Ş. işçileri Metal-İş Sendikasından ayrılarak Maden - İş Sendikası saflarına katıldılar.

TURİZM-İŞ'TEN

- İLYAS'TA GREV — Turizm-İş Sendikası İstanbul'un birçok yerinde işyerleri olan İlyas Restoran işvereninin toplu sözleşme görüşmelerine yanaşmaması üzerine Merter ve Şişli Lokantalarında 25 temmuzda greve başladı. Türkiye'de bir iş mevzuatının olduğunhabersizmiş gibi davranan İlyas işvereni toplu sözleşme görüşmeleri için yapılan çağrılara uymayınca Turizm-İş Sendikası grev kararı aldı. İşçilerin iş güvenliğinin olmadığı İlyas Lokantalarında sendikanın grev kararı almasıyla çeşitli engellemelere başvuran işverenin bu tutumu üzerine Turizm-İş ilk olarak iki işyerinde grev uygulamasına başladı. Bu arada İlyas işvereni Bölge çalışma Müdürlüğüne süresi içinde haber vermeden Şehremini'deki lokantayı kapatarak «Kanunsuz Lokavt uyguladı. Sendika işverenin bu davranışı üzerine Cumhuriyet Savcılığına gerekli müracaatı yaptı.
- KENNEDY OTELİNDE GREV KARARI — Şimdiye kadar Turizm-İş Sendikasıyla toplu sözleşme imzalayan Kennedy Oteli işvereni, yeni toplu sözleşme görüşmelerine gelmeyip, sendikalıları işten çıkarmaya ve sendikayı tanımamaya başlayınca, Turizm-İş Sendikası bu işyerinde de grev kararı aldı.
- ANKARA'DA ÖRGÜTLENME — Ankara Atatürk Orman Çiftliğindeki Emekli Sandığına ait Ankara Stad Oteli işçileri ile, Yataklı Vagonlar İstanbul ve Ankara kısım şefliğine bağlı işçiler topluca Turizm-İş sendikasına üye oldular.

Pirinç oyunu

Yenigün Gazetesinin sorularına cevap veren Koçtürk pirinç konusunda şunları söylemiştir.

Soru: Pirinç darlığının ve fiatların kısa sürede yükselmesinin sebepleri nelerdir?

Cevap: Türkiye'de 1969 yılından bu tarafa başta besin maddeleri olmak üzere tüm ihtiyaç maddelerinin fiatları görülmememiş bir hızla artmaktadır. Bunun nedenlerini iyi biliyoruz. Sermaye çevreleri, endüstrileşmek için gerekli sermaye birikimini sağlamak için ellerinden geleni yapıyor, olağanüstü şartlardan yararlanarak, yoksul halk kitlelerini adeta soyuyorlar. Yalnız pirinçte değil, ette, sütte, yumurtada, meyve ve sebzelerde büyük oyunlar dönmekte sağlıklı çoğunluğu böylece sömüren çevreler, yatağa düşmüş vatandaşın yakasını da bırakmıyarak onu da ilâç harcamaları üzerinde istismar etmektedir. Türkiye'de gözünü açan her vatandaş, beşikten mezara kadar sömürülmeyi göze almak zorundadır.

Soru: Pirinç fiatlarının yükseliş sebebi nedir?

Cevap: Olayı yalnız pirinç açısından incelemek yanlış hiç değilse eksik olur. Fakat sizin meseleyi yalnız pirinç açısından ele almak istediğiniz anlaşılıyor. Istediğinize uyarak konuyu da açıdan ele alalım. Kanımızca bu, Erim'le başlayan hükümetlerin izledikleri taban fiatları politikasının doğal bir sonucudur. Çeltik üreticilerine geçmiş yıllarda maliyetin altında taban fiatları ödenmiş ve aracıyı, tefeciyi nihayet büyük stokçuları kısa süre içinde zengin etmek için benimsenmiş olan bu politika üreticileri küstürmüştür.

Kimse bütün yıl çalışıp çabaladıktan sonra, işin içinden zararla çıkmak ve bir politik kadronun desteklediği üç beş patronu zengin etmek için çoluk çocuğuyla birlikte aç kalmak istemez. Bu nedenle çoğunluk çeltik üretiminden vazgeçmiş çalışarak aç kalmaktansa çalışmadan aç kalmayı tembel tembel oturmayı tercih etmiştir. Durum böyle olunca üretim azalmış, fiatlar yükselmiştir. Bu arada bir önceki yıl ucuz fiatla pirinç satın alıp stok edenlerin plânladıkları gibi zengin olduklarını ve plânın başarıya ulaştığını söylemek isteriz.

ET VE PIRINÇ

Soru: Bundan önce et fiatlarının da ani olarak ve hızlı biçimde yükseldiğini hatırlıyoruz. O zaman halkın tepkisi bu kadar büyük olmamış ve kasap dükkânlarının önünde böylesine uzun kuyruklar biçimlenmemişti. Bir bilim adamı olarak halkın pirince bu kadar ilgi göstermesini doğru ve yerinde bir davranış olarak görüyormusunuz?

Cevap: Zavallı halk uzun yıllar boyu, korkutulmuş, şaşırtılmış durumdadır. Bu nedenle et ve pirinç arasında bilimsel verilere ve bulgulara dayalı bir ayırım yapacak durumda değildir.

Türkiye'de izlenen eğitim politikası gerçeklere değil hurafelere değer verdiğinden, yaşayan kuşakların problemlerinden çok binlerce yıl önce yaşamış toplumların geri bıraktıkları çanak ve çömlekle ilgileniyor, bizi izliyecek olan genç kuşakların beslenmeleri biyolojik ihtiyaçlarının karşılanması gibi sorunları üzerine şal örtüp unutmaya veya buzdolabına kaldırıp dondurmaya çalışıyoruz.

Böyle bir ortamda halkın değer ölçülerinin yanlış olacağı et ve pirinç arasında bir ayırım yapamayacağı aşikârdır. Bizce et ihtiyacımızın yeterli ölçüler içinde karşılanması çok daha önemlidir. Fakat halkın çoğunluğu, işçiler köylüler ve yoksullar eti çoktan unutmuş, bayramda et koklamaya alıştırılmıştır. Et patronlar ile onların dümen suyundaki kaypak bilim adamının, bürokrat ve teknokratın besinidir. Çoğunluk daha önce unuttuğu bir besin maddesinin fiatlarının artışı ile doğal olarak ilgilenmemiştir. Pirince gelince bir boş kalori kaynağı olan margarinle hazırlanmış yemekleri insanın midesini şişirdiği için yalancı bir tokluk tevlit eden pirinç, bulgularla yetinenlerin fantazi kabul ettikleri lezzetli bir besin maddesiydi. Halkın ucuz pirincin peşinde koşması, kuyruğa girip saatlerce beklemesi bilimsel bir niteliği olmayan kötü bir şartlanmaya bağlıdır.

(Polat NAHABAŞ)

S.S.K. TEŞKİLÂT KANUNU NİÇİN DEĞİŞTİRİLMİYOR?

Ali Nailî Erdem Konuşuyor

SSK Teşkilât Kanunu Niçin Değiştirilmiyor?

Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem'in 27.6.1973 SSK Genel Kurulunda yaptığı konuşmalardan parçalar alarak karşılık bulmaya bakalım:

«Alkış toplamak kolay şeydir ve alkışı toplamanın bir politikacı olarak sanatına, hususiyetine vakıf insanlardan birisiyim. Ben, ilk açılış konuşmamda alkış toplama yerine Çiçero'nun, Didero'nun ortaya vaz etmiş oldukları ve Büyük devlet adamı Churchill'in (Türk İstiklâl Savaşını boğmak ve Türkiye'yi paylaşmak isteyen İngiliz donanmasını Çanakkaleye gönderen adam) net ve sarih ifadesinde yer bulan konuşma tarzını benimsemeyi bir heyecan konuşması yerine sizlere birlik fikri araştırmayı getirmeyi uygun buldum.»

...

«Teşkilât Kanunu çıkmalıdır. Sayın Çakırefe «Biz Egeli çocuklarız, birbirimizi iyi anlarız» diyor, doğrudur. Efece oturur, erkekçe konuşuruz, çirkini dalından koparır yere indiririz, bunu yaparız.»

...

«Teşkilât Kanunu niçin çıkmadı meselesinde Sayın Çakırefe büyük bir hassasiyetin içerisinde düşüncelerini, duygularını dile getirdi. Kendine has üslubu içerisinde vaki konuşması beni kendisi nezdinde teşekküre davet eder. Meseleleri sadece kendi çerçeveleri içerisinde değerlendirmek doğru olan şeklidir. Bu ne zaman olur? Ülkede rejim kavgası biter, demokratik cumhuriyet saldırılardan kurtulur, Maocular, Leninistler, Kastrocular Türkiye'den elini ayağını çeker, o zaman oturursunuz teknik konuşmaların kavgasını dörtbaşı mamur yaparsınız.»

...

«Evet, Parlamentoda Teşkilât Kanunu üzerinde belki durulmadı. Ama onun ötesinde cumhuriyeti yaşatmazlar cumhuriyeti, Büyük Atatürk'ün vaz etmiş olduğu hudutlar içerisinde büyütmede kararlı olanlar meşrutiyet kisvesi içerisinde bir mücadeleye girdiler. Eğer kapınıza eli baltalı, eli tüfekli insanlar dayanmışsa ve kapınızı zorluyorsa mutfakta pişirdiğiniz aşla meşgul olamazsınız. Evvela kapınızın önündeki belayı def edeceksiniz ondan sonra dönüp mutfaktaki aşın iyi olması ile meşgul olacaksınız.»

«Sayın Çakırefe bir noktada dediler ki «Sayın Bakan, sen iki haftadır buraya geldiğini söylüyorsun. Ancak senin on iki yıllık bir parlamento hayatın var. Daha evvel üç seneyi geçen bir Çalışma Bakanlığın da var. Binaenaleyh sen Bakanlıktan ayrıldıktan sonra da, Bakanlığa gelmeden evvel de işçilerle ilgili ne yaptın? Hangi kanunların çıkması hususlarını temin edecek çalışmaların içinde bulundun?»

...

«Ben sadece bir iki hatırlatmada bulunacağım: Bu bir savunma değildir, sadece bazı hususları tescilden ibarettir. 274, 275 sayılı kanunların Meclis müzakere zabıtlarını değerli arkadaşlarım sizler tetkik buyurdunuz. Bir boş vaktiniz olursa lutfen bir kere daha gözden geçiriniz. Meclis zabıtlarında 274, 275 sayılı kanunların çıkmasında 36 tane önerge veren parlamenter üye olarak bendeniz varım.»

Bu şikâyetler var ya, bu sıkıntılar; esasında bu şikâyetler, bu sıkıntılar hiç bir şey yapamamanın ifadesi değil, büyümenin ifadesidir. Türkiye büyüyor, Türkiye büyüdüğü için meseleler de yoğunlaşıyor. Yoğunlaşmanın neticesinde sıkıntılar ortaya çıkıyor.

...

...

«Son seyahatimde Japonya, Yunanistan, Alman Çalışma Nazırları ile bir resepsiyonda beraberdik. Batılı adam övgüden hoşlanmaz. Batılı adam size durup durduğu yerde «Siz bu işi çok iyi yaptınız» demez. Türkiyenin tablosunu ortaya koydukları zaman şunları söylediler: «Büyük bir güçlenmenin içindesiniz. Büyük bir tekâmülün içindesiniz. Bunu kıvançla tespit ediyoruz» dediler.

...

«Hiç şekliyle sırf tenkit etmek için, sırf bizi yermek için konuşmalarını yaptılar diye dü-

şünmeyeceğiz. Siz bu konuşmalarınızı yapınız. Ve esasında alkış, kurban edilecek koyunlar içindir. Onun için Sezar'ın cümlesiyle söyliyeyim:

-Beni tenkit ediniz, beni kamçılayınız ve tenkitleriniz öyle kamçı olsun ki yeni bir Roma'yı yeni baştan yaratayım.

O itibarla övgülerde bulunulmasını istemiyorum. Tenkit ediniz, tenkit etmekte devam ediniz, bu tenkitlerin neticesinde meselelerinizin biteceğine kani bulunmaktayım.»

Çalışma Bakanı çok sayın Ali Nailî Erdem'in SSK'nun 28. Genel Kurulu'nun 3. gününde yaptığı konuşmalarını bazı bölümler halinde alt alta sıraladım. Ancak yazımı okurken bir kaç önemlı cümlesini aktarmayı unuttuğumu gördüm. Tenkit isteyen, övgü istemeyen ve Çakırefe'nin SSK Teşkilât Kanunu'nu niçin günün koşullarına göre çıkarmadınız? sorusunu cevaplandırmak için sıraladığı fikir örgüsü içinde çok önemli vecizeler de bulduk. Ama, son iki yılda yüzlerce kanunun çıktığı bilindiği halde «priyoritesi»nin gelmediğini söylediği, Teşkilât Kanununun ele alınmayışının mazereti olarak ileri sürülen çok kuvvetli gerekçeye büyük, çok büyük hayranlıklar duyarak, atladığım ve Bakanın büyük ifşaatı sayılan bölümü de ekliyerek bu derlememize son veriyorum:

«1968 senesi, Bakanlığımdan ayrılırken Türk-İş'in Genel Başkanı ile Genel Sekreteri huzuruma gelip (Evet, Bakan, yanıma demiyor, huzuruma diyor ve işçi imparatoru Türk-İş Başkanı böylece İmparatorlar imparato'-ru'nun Huzuruna çıkmış oluyor) *Bakanlığım süresi içerisinde 22 tane yönetmelik, 8 tane tüzük çıkarılmıştır. Bugüne kadar Çalışma Bakanlığında her arkadaş başarılı çalışmalar içerisinde bulunmuştur ama mevzuat üzerindeki en büyük çalışmaları siz yaptınız demişlerdi ve bunu da bir yazı ile Bakanlığıma göndermek nezaketini bendenizden esirgememişlerdi.»*

Demek ki, Bakan 1968 senesinden önce de üç yılı aşkın bakanlığı döneminde bir tek kanun olsun çıkartmamış. Acaba o zaman da eli tüfekli insanlar, eli baltalı insanlar kapısına mı dayanmıştı?

Sahi, Teşkilât Kanunu, Sigortanın borçlarını tahsil edebilecek, Genel Kurulu yetkilendirecek, Devlete ait harcamalardan Kurumu kurtaracak şekilde tadil edilerek niçin çıkarılmıyor?

Kemal SÜLKER

S.S.K yağması

SSK'nun 907 milyon lira açığı var.

Kurumun «çürük» gördüğü alacakları toplamı 14 milyonu buldu!

Nerden geldiği bilinmeyen müteferrik borçluların üzerindeki para 58 milyonu aşmıştır.

SSK'nun Kuruluş Kanunu olan 4792 sayılı Kanun diyor ki:

Kurum'un gelirlerinin yüzde 40'ını Tahvil'e yatırabilirsiniz. Yüzde 25'ini Mesken kredisi olarak verebilirsiniz. Yüzde 10 unu da işletme kredisi olarak verebilirsiniz. Paranızın yüzde 25'ini Millî Bankalara ya da gayrımenkullere yatırabilirsiniz.

Fakat 1967'den bu yana bu yasa sınırları sigortalılar aleyhine genişletilmiştir. Örneğin 1973'te Tahvillere yatırılan para, Kurum gelirlerinin yüzde 56'sına varmıştır. Bu, yasa dışı bir şekilde tahvile fazla para ayırmayı kararlaştıranlar hesap vermelidir. Niçin Kurum Teşkilat Kanunu'nun sınırlarını aştınız? Kim sizi buna mecbur etti? Kim sorumlular, lütfen cevap veriniz sayın Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem? Cevap veriniz! Denecek ki 1972 Bütçe Kanunu ile bu limit kaldırılmış ve tahvil alımı serbest bırakılmıştır. Bu yola niçin gidilmiştir? Tahvillerin faizlerinin düşük olduğu bilindiği halde, Kurum neden gelir peşinde olmamış da tahvil çıkaranların çıkarına çalışmıştır? İşveren Tem-

silcisi sayın Metin Yılmaz bile hayretler içinde şunları açıklıyor:

«Sosyal Sifortalar fonlarının 1968'den 1972 sonuna kadar toplam finansman miktarı her sene bir artış göstererek 1972'de 13 milyon 773 bine varmış. Toplam gelirler ise 701 bin 401 lira, faiz oranı ise yüzde 5.51... Halbuki yine Kurumun kendi tespit etiği ölçüler içinde aktüer faizinin yüzde 4 olması lazım geliyor. Yani bir başka iktisadî terimle SSK'nun finansmanlarının değerlendirilmesinin yüzde 22 faizle olması lâzım. Yâni yüzde 22 faiz elde etmek zarureti olan bu Kurum, yüzde 5,51 değil, yüzde 6 faizle tahvilerini değerlendirmiş ve yüzde 16 kayıp vermiştir.»

Şimdi soruyoruz:

Bu kadar açık bir faiz kaybını niçin hükümet göze almıştır? Niçin Kurumun öz varlığı korunmamış, sigortalılara daha çok hizmet yerine sigortalıların ve onlar adına yatırılan primlerin verimsiz bırakılması politikası izlenmiştir? Kim bu politikayı Kurum'a dayatan? Hangi çıkar hesapları egemen olmuştur bu işte? Yetkililer bizi aydınlatmalıdır.

Bu konuda SSK'nun sayın yöneticilerine örnekler de verilmiştir, denmiştir ki:

Ordu Yardımlaşma Kurumu 105 milyon sermaye ile kurulmuş olduğu halde bugün sermayesi 2 milyara yaklaşmıştır. Açtığı çok önemli sektörlerle hem işçiye, hem işverene, hem ulusumuza büyük hizmet vermektedir.

Oysa Kurum daha 1950'de sigortaya giren işçilerin 25 yılını dolduranlara aylık bağlamaya geçmemiştir. 1975 yılı, bu gidişle gerçekten iflâsın eşiğine getirecektir Kurumu. Hatta 55 yaşını bitireceklerden önemli bir kısım işçi 1974'te emekliye ayrılacaktır, Kurum bunlara yapacağı ödemeleri nereden bulacaktır? Bir işveren Genel Kurul'da şu gerçeği dile getirmiştir bile:

«1976'da yapacağınız kongrede arkadaşlarımın burada oturarak konuşacaklarını sanmıyorum. Ayakta bağırarak konuşacaksınız. Çünkü Kurumun açığı milyarları bulacaktır.»

Neden milyarları bulacaktır? Sıralayalım:

BİR: Kurum üstüne vazife olmayan bir ödemeye mecbur edilmiştir. Kurum, İş ve İşçi Bulma Kurumunu yaşatmaktadır. 1959 yılından 1971 yılına kadar 101 milyon 508 bin lira ödenmiştir. Oysa İş ve İşçi Bulma Kurumu bir amme müessesesidir. Devlet hazinesinden giderini karşılaması lâzımdır. Önceleri Belediyeler ve Özel idarelerden gelen paralarla finanse edilen Kurumun bu gelirleri yetmediği, ya da güç elde edildiği, geç toplandığı için vur abalıya örneğin, Kurumun giderlerini SSK'nun primleriyle karşılamak yolu seçilmiştir.

İKİ: İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği teşkilâtı kurulmuştur. Bunun giderlerini devletin karşılaması gereklidir. Ama bu yola gidilmemiş, yasa çıkarılmış ve 1963'ten bu yana SSK'nun 52 milyon lirası buraya harcanmıştır. Devletin görevini işçi ve işveren primleriyle karşılama yolu seçilmiştir. Bu yolu seçenler hakkında bir işlem yapılamaz, bu paraların ödetilmesi yolu açılamaz mı? Hukukçular, cevap bekliyoruz. Kurumu iflâstan kurtarmak için Kurumu bu duruma düşürenlerin yakasına yapışmalıyız. Yasa yolu açık olmalıdır bu konuda. Hukukçular bunu aydınlatmalıdır.

ÜÇ: Federal Almanya ile imzalanan ve giden işçilerimizle ilgili sosyal güvenlik anlaşması gereği çalıştırılan 720 memurun maaşını da SSK'na ödetiyorlar. Oysa bu devlete ait bir hizmet. Yabancı ülkelere giden işçilerin gönderdikleri dövizlerin kur farkı ile olsun bu giderleri karşılamak varken, ya da doğrudan doğruya hazine kanalıyla memurların maaşları ödenecekken niçin SSK bunları parasını vermekle görevlendirilsin? Kimler bu hatalı kararı vermiştir? Ya da kimler bu yolu önermiştir? Kimlerdir bu akıl dânâlar? Bilmek isteriz.

DÖRT: Sivil Savunma için de Kurumdan milyonlar alınıyor. Oysa Kurumun Teşkilât Kanunu'nda böyle bir görevi yok SSK'nun. Görevi olmadığı halde niçin Kurumun paraları şuraya buraya harcanıyor? Hangi mantıkî düşünce Kurumdan bu paraların öde-

tilmesine neden olmuş? Kimlerdir bu yolu açtıranlar? Öğrenmek istiyoruz.

BEŞ: Millî Prodüktivite Merkezi'nin çalışmaları için niçin Kurum'dan yılda 500 bin lira alınıyor? Bu ödemeyi kimler başlatmıştır? Kimler karar vermiştir buna? Bilmek istiyoruz.

ALTI: Çalışma Bakanlığı İş Güvenliği Müfettişlerinin giderleri ve ücretlerini Çalışma Bakanlığı bütçesinden ödemek en doğru yol olduğu halde, Kurum bu memurlar için her yıl 1 milyon 800 bin lira ödüyor. Kimler bu çığırı açmıştır? Hangi Bakan zamanında bu yasa dışı tutum işlem görmüştür? Soruyor ve cevap bekliyoruz.

Bazı aklı erenlerin de açıkça belirttikleri gibi «Devlete ait olan harcamalar Kurum bütçesinden çıkarılmalıdır.»

Kurumun izlediği prim tahsil politikası, yasa gereğine uygun olduğu için daha bir süre böyle kalacağa benzemektedir. Ancak 900 milyon lirayı aşkın işveren prim borcunun bir bölümü zaten işçilerin kesilmiş paralardır. Bir kısmı da işverenin ödemesi gerekendir. 900 milyon liranın ortalama hesapla 400 milyonu işçiden tahsil edilmiş ve ne işçiye ne de SSK'na geçerli ölçüde faiz ödemeden işverenlerce işletilmiştir. Bir işveren delegesinin SSK'nun Genel Kurulu'nda belirttiği gibi ödenmeyen prim borçları için Kurum yüzde 40'a kadar ceza yazdığı halde bunun ödenmemesi, işveren müessesesinin vadesi gelen senetlerini ödemek yüzünden değildir; olamaz da. Asıl neden, Kurum'un borçları izleme politikasındaki hatadır. Çünkü Kurum, zaman zaman işveren borçlarını «tahsil kabiliyeti olmadığından» gözden çıkarmakta, yok saymaktadır. Bu duruma gelmeyi isteyen bir kısım işverenler, Kuruma borçlarını ödemede tembellik göstermektedir. Bir kısmı da parayı kullanarak daha çok kâr etmekte olduğundan Kuruma borçlanmayı daha uygun bulmaktadır.

Kurumu tehlikeli virajlara düşürmemek için yapılacak başlıca iş Teşkilât Kanunu'nu değiştirmektir. Genel-İş Temsilcisi Mustafa Sıgan'ın da belirttiği gibi «Tüm ağırlığımızı Teşkilât Kanunu'nun değiştirilmesi» konusunda birleştirmeliyiz. «Bunu yapamadığımız sürece, her geçen günü bir sonraki gün mumla arayacağımızın bilinmesini istiyoruz. Bunu yapamazsak, geleceğimizi bağladığımız bu müessesenin yönetimine yön veremezsek bir gün gelecek» ve SSK'nun Genel Kuruluna, davet edilen ve katılanlar ve de Teşkilât Kanunu'nu günün koşullarına göre ve SSK'nu iflâstan kurtaracak tasarıyı sunacak durumda olanları suçlayacaklardır.

Kurumun politikasında söz sahibi olanlar özellikle şu gerçekler nedeniyle suçlanmaktadırlar; Kurumca açılan davalar konusunda görülmüştür ki:

«1971 yılından 1972 yılına 183 milyon 80 bin 854 lira 13 kuruş tutarında 9 bin 821 dava devredilmiş ve 1972 yılında açılan 75 milyon 991 bin 160 lira 95 kuruşluk 4 bin 929 dava ile birlikte derdest davalar 259 milyon 72 bin 15 lira 8 kuruş tutarında 14 bin 750 adede iblâğ olmuştur.

«Bu davalardan 9 milyon 335 bin 638 lira 15 kuruşluk 697 dava Kurum lehine, 3 milyon 520 bin 599 lira 67 kuruşluk 337 dava Kurum aleyhine ve 2 milyon 489 bin 327 lira 13 kuruşluk 238 dava da kaydı kapatılmak suretiyle neticelendirilmiştir.»

Kurum aleyhine açılan davalara gelince:

«1971 yılından 1972 yılına 42 milyon 869 bin 895 lira 67 kuruş tutarında 46 bin 188 dava devredilmiş, 1972 yılında açılan 96 milyon 881 bin 517 lira 26 kuruşluk 51 bin 551 dava ile birlikte derdest davalar 139 milyon 751 bin 412 lira 93 kuruş tutarında 97 bin 739 adede yükselmiştir.

«Bu davalardan 720 bin 795 lira 68 kuruşluk 987 dava Kurum lehine, 8 milyon 585 bin 71 lira 37 kuruşluk 12 bin 398 dava Kurum aleyhine ve 304 bin 386 lira 94 kuruşluk 680 dava da büyük bir kısmı davaların müracaata bırakılması veya sulh yolu ile kaydı kapatılarak sonuçlanmıştır.»

Yani Kurum lehine tutarı yüzde 0,59 o-

İŞÇİ KONUTLARI SAĞLIĞA AYKIRI

Türkiye'de II. Dünya savaşı yılları içinde ortaya çıkan gecekondu sorunu, sanayileşme süreci içinde ülkemizin en önemli sorunların biri haline gelmiştir. Belli bir sosyal konut politikası izlenmemiş olmasının etkisi ile işçi konutları sorunu daha da olumsuz bir nitelik kazanmıştır. Devlet İstatistik Enstitüsünün rakamlarına göre, işçilerin oturduğu evlerin yüzde 69'u çürük, yüzde 70'i mutfaksız, yüzde 78'i susuz, yüzde 54'ü ise tuvaletsizdir. Sadece bu rakamlar bile işçilerin oturduğu yerlerin sağlığa ve insanca yaşama koşullarına aykırılığını ortaya koymaya yeter. Yukarıda görülen evlerin ortadan kalkması için yapılanların hiç bir işe yaramadığı ise zaten ortadadır. (Fotoğraf: Nezih DOĞRUSOY)

ranında dava sonuçlanmış buna karşılık tutarı yüzde 8,7'yi bulan dava da Kurum aleyhine bitmiştir.

Demek ki, Kurumun işçi, ya da işverenler karşısında hukuk yönünden değerlendirmesinde büyük bir politik hata vardır ve bu anlayış hatası Kurumu her yıl milyonları bulan, aşan, daha da aşacağı anlaşılan ödemelere mahkûm etmektedir.

Kurumun sorumluları, anlayış ve uygulama reformu yapmalıdırlar. Kurum giderlerindeki artışların pek çok fuzulî, lüks ve israf sonucu olduğunu kabul etmelidirler ve Kurum gelirlerini işçiye daha yararlı bir hizmet görme düşüncesiyle titizce harcamalıdırlar.

SSK'nu çiftlik gibi yönetme anlayışında olanları bulma ve hesap vermeye çağırma dönemini getirecek bir çoğunluğun seçimlerde kazanmasını candan dileriz.

Millî Eğitim Temel Kanunu geriye dönüştür

Sina PAMUKÇU

Reform... reform... dedikleri

12 Mart muhtırasının 1971 sonrasının gündemine getirdiği reformlar, bir kaç gün içinde, hızla çıkıverdi. Anayasa'nın emrettiği reformlar(!), büyük sermayenin, özellikle tekelci kesiminin istediği biçim ve doğrultuda çıkmış oldu. Türkiye'nin 12 Mart sırasındaki ve sonrasındaki sosyo-ekonomik tablosu, sınıfların gücü ve konumu dikkate alınacak olursa, çok doğal bir sonuçtur bu. Doğal olmayan, reformların çıkışının gerek siyasal kanatlarda, gerekse kamu oyunda aldırmazlık ve ilgisizlikle karşılanışıdır.

Büyük sermayenin, özellikle tekelci kesiminin istediği biçim ve doğrultuda dedik. Bundan ne anladığımızı açıkladıktan sonra konumuza geçeceğiz.

Uluslararası sermayenin ortağı büyük tekelci sermaye şunları istemektedir:.

- Kesinlikle sanayi tercihine yönelme (montaj biçimiyle ve tüketim malları üretimiyle sınırlı da olsa);
- Artık kendilerine yararlı olmaktan çıkıp engelleyici olmaya başlamış devletçilik ve bürokrasi egemenliğinin kalıntılarına son verme;
- Dışa bağımlı çarpık kapitalist gelişmenin hızlanması, bunun için de kapitalizm öncesi kalıntıların (eski müttefikleri tefeci - tüccar, toprak ağası gibi) geri itilmesi;
- Toplumdaki demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanması ve halkın daha büyük baskılar altında tutulması.

İşte, yürürlüğe girmiş bulunan Milli Eğitim Temel Kanunu'nu eleştirirken bu arka plânı göz önüne almanın yararlı olacağına inanıyoruz.

Bugün varolan başıbozukluk...

Bakanlar Kurulu'nca kabul edilen «Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânı 1973 Yılı Programı»nın 241. sahifesinde «Eğitim» başlığı altında bakın «Durum» nasıl açıklanıyor:

> «1972 yılında eğitim sistemimiz büyüklük, nitelik, gelişme yönü ve yapısal bakımdan toplumun ve ekonominin ihtiyaçlarını yeterince karşılayacak durumda değildir. Kalite yönünden gerekli düzeye ulaştırılamadığı için sayıca da öngörülen gelişme hedefleri gerçekleştirilememiştir.
>
> Örgün eğitimin ilk kademesi olan ilköğretim mezunlarının yarısından çoğu doğrudan çalışma hayatına katılmaktadır. Oysa ilköğretim, çalışma hayatının gerektirdiği asgari bilgi ve beceriyi vermekten uzak bulunmaktadır. Orta öğretimde kalkınmanın gerektirdiği orta seviyeli mesleki ve teknik işgücünün yetiştirilmesi ve bunlara ağırlık verilmesi esas olduğu halde genel öğretimde (liseler) yığılmalar olmuştur. Bunun sonucunda yüksek öğretimde ekonominin ihtiyaç duymadığı dallarda öğrenci yığılması olmuş, bu kademede de uygulayıcı eleman yetiştirme konusunda başarısız kalınmıştır. Mesleki - Teknik yaygın eğitim, örgün eğitim dışında kalan kişilerin mesleki bilgi ve beceri edinecekleri tek imkân, ekonominin kısa sürede gerektirdiği insangücünün esnek programlarla

yetiştirme ve çalışma hayatındaki insangücünün bilgisini yenileme aracı olduğu halde gereken ölçüde geliştirilememiş, fonksiyonel bir niteliğe kavuşturulamamıştır.»

... şimdi daha da artacaktır...

Monarşik rejimlerin «muti vatandaş» yetiştirme isteğini özleyen tek yönlü bir amacın başat olduğu bu Kanun, öğretmenlerimizin rahatça çalışmasını, öğretmesini engelleyen, «demokrasi Eğitimi» ilkesindeki hükümler içinde, ceza kanunlarında bulunan ve ancak bir mahkeme yolu ile karara bağlanabilecek nitelikte yasaklamalar taşımaktadır. Örneğin, 11. madde, net olmadıktan başka, «**günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiç bir şekilde meydan verilemez**» demektedir. Bundan, herkes istediği anlamı çıkarabilir ve öğretmeni ezmek kolaylaşır.

38. madde ile «**yüksek öğretim paralı**» olmaktadır. Rejimi demokrasi yapan en önemli uygulamaları almışız da bu noksan kalmış gibi, örnek aldığımız demokrasilerde de aynı uygulamanın olduğu gerekçesinden hareket ediliyor burada. Yapımız bilinince ve deneylere bakılınca, kurulacak bir fonla, yetenekli gençlerin de bu öğrenime kavuşturulacağı vaadinin nasıl uygulanacağını bugünden kestirmek güç değil.

Anayasa'nın 12. madesinde: «Herkes kanun önünde eşittir» deniyor. «Yüksek öğretim paralı» olunca fertlerin yasa önündeki eşitliği ortadan kalkıyor ve belli bir sınıfa imtiyaz tanınmış oluyor. Normal zekâlı bir zengin çocuğunun babasının parasıyla Üniversiteye girmesi mümkün. Oysa parası olmayan normal zekâlı bir çocuğun böyle bir hakkı kullanması söz konusu değil. Bir an için, «Burs, kredi ve öbür yollarla» üstün zekâlı halk çocuklarının yüksek öğrenim yapmalarının imkân dahiline alındığını kabul etsek bile, bu eşitsizlik yine ortadan kaldırılmış olmaz. Çünkü yapılan araştırmalar üstün zekâlı kişilerin toplumda %2-3'ü geçmediğini kesinlikle saptamıştır. Geri kalan % 97 yi düşünmek de «sosyal devlet»in görevidir.

Bu kanun ile özerk üniversiteler tarihe karışmıştır. Siyasi iktidarlardan olumlu icazet almıyan hiç bir üniversite öğretmeninin, yardımcısının, araştırmacısının çalışması, tarafsız araştırma ve inceleme yapması olanağı kalmamıştır. Gün artık **Homongolos'**ların günüdür.

... Fakat yarın başka bir gündür.

Bir bakıma, eğitim sorunlarımızın çözümlenmesi, tüm sorunlarımızın çözümlenmesine ışık tutacak ve kolaylık sağlıyacaksa da, bu ikisi birbirine bağlıdır. Üstelik, iyi yasalar çıksa bile, siyasal tutum bunların uygulamasını engelemekte, bazen karşıt bir uygulamanın oluştuğu görülmektedir. Demek ki, **herşeyden önce, kesinkes bir plânlı ekonomiyle yeni sömürgeciliği tasfiye edecek ve ülkemizdeki enerji potansiyelini dinamik hale sokacak bir iktidar işbaşına gelmedikçe** ne söylense «lâf-ı güzaf»tır.

Gerçek bir devlet plânında eğitimin nasıl ele alınacağını özetliyerek yazımıza son verelim:

A. Hedef ve öncelikleri saptayan plân (Millî Eğitim'in yönünü ve temel ilkelerini saptar.)

B. Her sektör ve alanda her türden eğitilmiş insan gücü gereksinmeleri nedir?

1. Geniş yığınları kapsayacak az bilgi ve beceri isteyen emek gücü
2. Her alanda özel bilgi ve beceriyi gerektiren teknisyen
3. Üstün yetenek, beceri ve bilgiye dayanan uzmanlık kadroları

C. Elde bulunan insan gücünün sayı ve değerleri nedir?

D. Yeniden yetiştirilecek kadrolar

1. Yıllara serpiştirilmiş sayıları
2. Başarı için gerekli nitelikleri

E. Gerçekçi bir tutumla ödeneklerin saptanması

Ancak böyle bir planladır ki, şu sorulara ve benzerlerine cevap verebiliriz: Hangi amaçlara, hangi hedeflere ulaşmak için yaygın eğitim? Nerelerde çalıştırmak amacıyla (tarım, sanayi ve öbür sektörlerde), ne sayıda mühendis, doktor ve benzeri uzman ve hangi yıllar içinde? Bunlar hangi türden eğitim ortamlarında, hangi yöntemlerle yetiştirilecektir?

Not: Bu konuda bakınız: Hürrem ARMAN. **Eğitim Sorunları ve bir Tasarı**, Cumhuriyet, 1.6.1973 ve TÖB - DER dergisi, 15.7.1973, sayı 53.

Yabancı işçi sorunu

Bundan bir süre önce Batı Almanya'ya 500 bininci işçimizin uğurlanışı nedeniyle hava alanında yapılan tören ve bu törende zamanın Çalışma Bakanı'nın 500 bininci işçi olan Giresunlu yurtdaşımıza, yarım yüzyıldır erişmeğe çalıştığımız «muasır medeniyet seviyesine varmamızı sağlıyacaksınız» demesi, ilgililerin sorunu ne kadar yanlış bir şekilde ele aldıklarının pek güzel bir kanıtı olmuştur.

Kendi ülkesinde kendi işçisine iş bulamayan, çalışan emekçilerine tatmin edici bir ücret verilmesi ortamını sağlayamayan, onlara yarınlarına güvenle baktıramayan bir devletin, çoluğunu çocuğunu bırakıp, dış ülkelere binbir zorluk içinde, en zor, en pis işlerde düşük ücretlerle çalışmaya giden, hem de 500 bininci işçisinin bu gidişini kutlaması, akılları durdurucu bir iştir.

Bugün yabancı ülkelerde yaşayan ve çoluk çocuğu ile birlikte sayıları 3 milyon civarında olan yurtdaşımız vardır. Bu akımı durduracak bir iktidar başa gelene kadar yabancı ülkelere Türk işçilerinin gidişi sürecektir. Yabancı ülkelerde çalışmaya mecbur edilen işçilerimizin ve onların ailelerinin içinde bulundukları korkunç sosyo-ekonomik durumdan başta sorumlu olan gelmiş geçmiş Çalışma Bakanları ile bu bakanlık yapısı içinde bulunan İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürleridir. Dışarda çalışmaya gitmek için ilgili katlara başvurmalarından başlayarak yurda dönüşlerine kadar bu işçilerimiz gerçekten sahipsiz bırakılmışlardır. İlgilileri düşündüren husus yalnız şudur: Türkiye'deki işsizliğin ve gizli işsizliğin baskısından nasıl kurtulabiliriz ve işçilerimizin dövizlerinden nasıl yararlanabiliriz? Bunun dışında, işçilerimiz yabancı ülkelerde düşük ücretlerle çok kötü konutlarda yaşıyor, tutsak işlemi görüyorlarmış, yurtta kalan aileleri perişan oluyormuş, yanlarındaki çocukları öğretim olanağı bulamıyorlarmış ve daha bir sürü sorunları varmış, bununla hiç ama hiç ilgilenen yoktur.

Yurt dışında çalışmaya mecbur edilen işçilerimizin durumlarına geçmeden önce bazı rakamlar verelim:

İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU ARACILIĞI İLE YURT DIŞINA GÖNDERİLEN İŞÇİLERİN YILLARA VE ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI

	1961 — 1969 Toplamı			1.1.1970 — 31.12.1970 Toplamı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Almanya	252256	63485	315741	76556	20380	96936
ABD	72	—	72	25	2	27
Avustralya	1068	9	1077	1172	14	1186
Avusturya	7434	228	7662	10511	111	10622
Belçika	13917	—	13917	430	1	431
Danimarka	—	—	—	3500	7	3507
Fransa	272	7	279	8992	44	9036
Hollanda	10912	13	10925	4840	3	4843
İngiltere	8	4	12	512	51	563
İsviçre	833	166	999	1458	140	1598
Libya	92	—	92	17	2	19
S. Arabistan	429	—	429	—	1	1
Diğer	16	—	16	786	20	806
TOPLAM	287309	63912	351221	108799	20776	129575

Gelen İşçi Dövizi (DOLAR) olarak 1964-1965 yılında: 77.896.142, 1966 yılında: 115.334.298, 1967 yılında: 93.029.689, 1968 yılında: 107.318.285, 1969 yılında: 140.636.057 ve Ocak - Aralık, toplamı 258.657.821, son iki yılın farkı 118.021.764 Dolar'dır.

Yurt dışında çalışmak zorunda bırakılan işçilerimizin karşısına çıkan sorunları şöyle sınıflandırabiliriz:

I. Yurt dışına gitmeden önce

İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü yurt dışına gidecek işçilere, gidecekleri ülkeler, buralarda karşılaşacakları sorunlar hakkında hiç bir ön bilgi vermemektedir. Gitme sırası gelenin eline pasaportunu verip ondan sonra peşini bırakmaktadır. Oysa, yurt dışına çıkmadan önce işçiler 2-3 aylık kurslardan geçirilmeli ve dışardaki çalışma koşulları, gelenek ve görenekler ve sosyal yaşantı hakkında aydınlatılmalıdırlar. Yine işçilere gidecekleri ülkede meramlarını asgari derecede anlatabilecek dilbilgisi de verilmelidir.

Bununla beraber İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun hakkını yememek gerekir. Dörtten fazla çocuğu olanlar yurt dışına gitmek için başvurmasınlar diye gazetelere ilan veren Kurumu, Fransa'ya gönderdiği işçilerimize dört günlük yol kumanyası olarak iki ekmek, üç konserve, 350 gram kokmuş portakal suyu ve bir adet de Paris metrosu için bilet. Fransızcanın bir kelimesini bilmeyen, köyünden başka yer görmemiş, günde en aşağı iki üç litre su içmeye alışmış bir işçimiz bu kumanya ile Paris'e varacak, oradan hemen metroya binecek ve işyerine gidecek!

Ödedikleri vergilerle İş ve İşçi Bulma Kurumunun sayın yöneticilerinin maaşlarını ve kendilerine hiç de iyi muamele etmeyen bazı konsolosluk görevlilerinin aldıkları maaşın dövizini yurt dışındaki çalışmalarıyla karşılayan bu işçilerimizi böyle düşüncesizce gurbete atmanın sorumluluğundan törenlerle kurtulmak pek kolay olmasa gerek.

II. Yurt dışına turist olarak giden işçiler

Yurt dışına turist olarak ve fakat çalışma amacı ile giden işçilerin başlarına gelen korkunç dert ve maceralar yavaş yavaş basınımıza geçmektedir. Fakat bu konuda İş ve İşçi Bulma Kurumu hiç bir aydınlatıcı ve önleyici çalışma yapmamaktadır.

Almanya, Avusturya, İsviçre gibi ülkelerin sınırlarında beş parasız ve perişan bir şekilde kalmış, ellerindeki bütün paralarını onları kaçak olarak bu ülkelere sokma vadinde bulunan simsarlara kaptırmış işçilerimiz kadar; bir yolunu bulup kaçak olarak çalışmaya başlamış ve fakat her an polis tarafından yakalanmak korkusu içinde ve polis baskını halinde pencereden kaçabilmek için bavullarını açmadan bekleten işçilerimizin durumları gerçekten yürekler acısıdır.

III. Yurt dışındaki işçilerin durumu

A. Yaşama koşulları

(a) Konut durumu.

Yabancı işçilerimiz, örneğin, ya Rhone eyaletinin Feyzin şehrinde Maisonneuve gecekondu mahallesinde olduğu gibi paslanmış, kırık dökük ve pejmurde görünüşlü 45 vagon, otokar ve karavandan meydana gelen yerlerde; örneğin, Frankfurtta, belediyece, oturulmaz olduğu için yıkım bölgesi olarak kabul edilen binalarda bir odada 10 kişi şeklinde; örneğin, Hollanda'da, Leiden'de, blok halindeki örnek konutların sınırlarında yapılmış tek katlı derme çatma binalarda, oturmak zorundadırlar. Konutların bu korkunç koşullarına karşılık kendilerinden kira olarak büyük miktarlar alınmaktadır.

Öte yandan, daha yüksek kira ödeyerek daha iyi koşullar içinde yaşamak isteyen işçilerimizin istekleri çeşitli nedenlerle yerli halk tarafından kabul edilmemekte ve bunlar ister istemez kötü konutlarda yaşamak zorunda kalmaktadırlar.

(b) Sağlık durumu

Türkiyeden büyük paralar kazanılacağı umuduyla yurt dışına giden işçilerimiz kısa zamanda bunun bir hayal olduğunu görmektedirler. Bir yandan kötü konut koşulları yüzünden, öbür yandan da para biriktirmek için sabahları kahvaltı etmeyen, öğle yemeğini bir sandviçle geçiren işçilerimiz kötü beslenme yüzünden ve bunların üstüne sürekli fazla mesai yapmak ve mesai yapılmadığı zaman da ek işlerde geceleri ve cumartesi ve pazar günleri çalışmak yüzünden işçilerimizin sağlık durumları gerçekten çok kötüye gitmektedir. Buna bir de çoluk çocuğundan ayrı olmanın, yabancı bir diyarda hor bakılmanın verdiği psikolojik yıkıntıyı eklerseniz, işçilerimizin bedeni ve ruhi durumlarının nasıl yürekler acısı olduğunu kolayca tahmin edebilirsiniz.

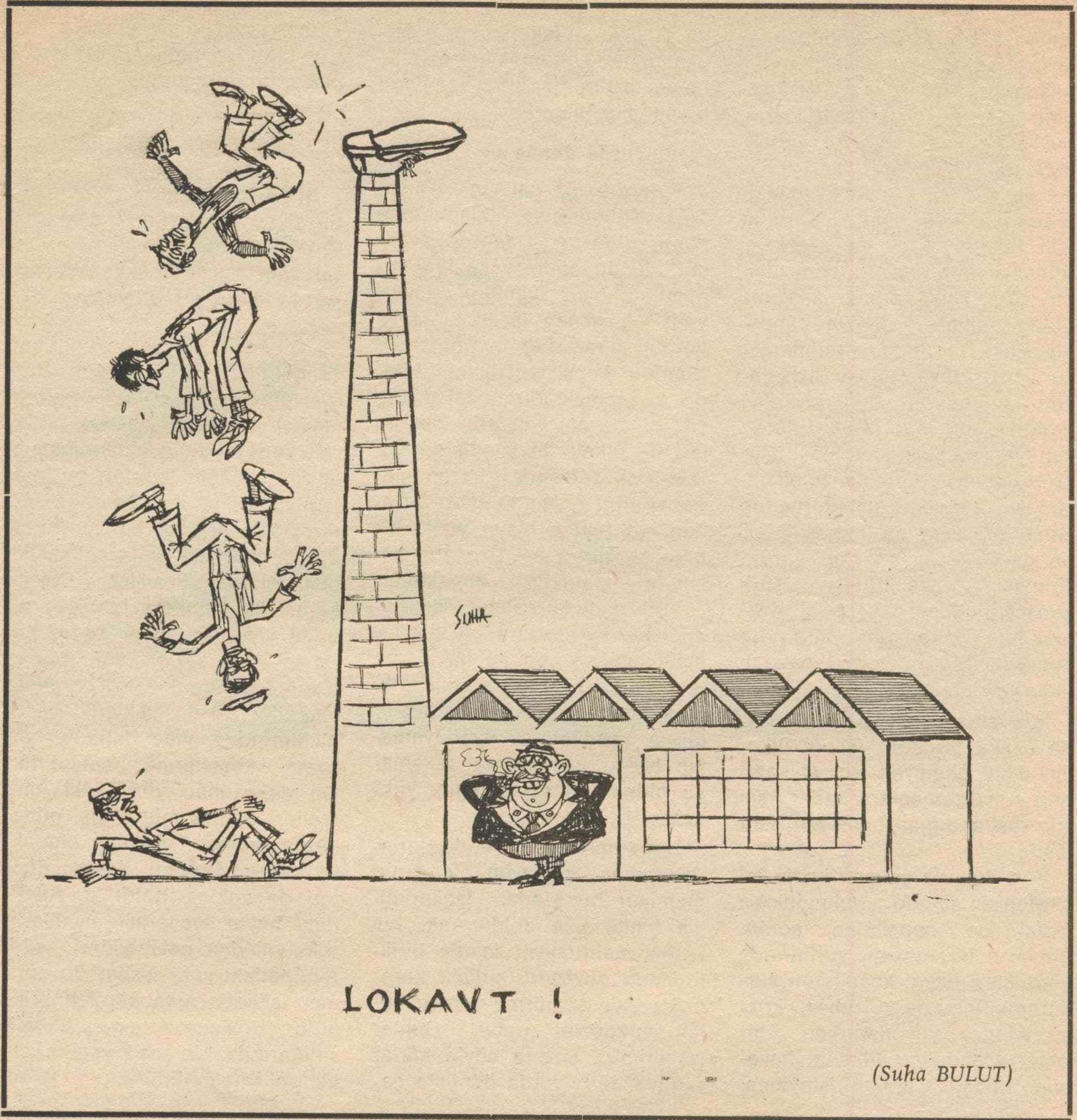
(c) Cinsel durum

Çoğu köyden gelen, çalıştıkları ülkenin dilini bilmeyen ve tamamen farklı gelenek ve görenekler içine atılmış olan işçilerimizin cinsel hayatları üzerinde bugüne kadar pek durulmamıştır. Fakat son zamanlarda Mannheim'daki bir Alman hastanesinde Çevre Psikolojisi kısmında yapılan araştırmalar göstermektedir ki, uzun süre Almanyada kalmış bulunan işçilerimizin arasında iktidarsızlığa uğrayan işçi sayısı artmaktadır.

Yine işçilerimiz arasında görülen ve sık sık basına yansıyan cinayetlerde cinsel intibaksızlığın rolü büyük olmaktadır.

(d) İşçi çocuklarının öğretimi

Yurt dışında çalışan işçilerin çocukları yemektedir en

(Suha BULUT)

büyük darbeyi. Bunların büyük bir çoğunluğu öğretim olanağı bulamamaktadır. Bir an için öğretim olanağı bulunduğunu kabul etsek bile, anne ve baba çalıştığı için bu yavrular evde kalıp küçük kardeşlerine bakmak zorundadırlar. Bilmedikleri, dilini konuşmadıkları bir ülkede hapsedilmişlerdir bunlar. Şu rakamlar durumun fecaatini göstermektedir: Yabancı ülkelerde çalışan işçilerimizin okul çağındaki çocuklarının eğitimi için bu ülkelerde herhangi bir Türk örgütünün bulunmadığı 19 Şubatta Milli Eğitim Bakanlığınca açıklanmıştır. Verilen resmi istatistiklere göre yabancı ülkelerdeki Türk işçilerinin 1 ile 15 yaş arasındaki çocuklarının sayısı 100 binin üzerindedir. Buna göre Batı Almanya'da 72 bin, Belçika'da 6500, Avustralya'da 2800, İsveç'te 2000, İsviçrede 1800, Fransada 1700 ve Avusturya'da 1000 Türk çocuğu vardır. Buna karşılık, 1969 yılında Batı Almanya'ya 25, Belçika'ya da 5 öğretmen gönderilmiştir. Geri kalan ülkelerde hiç bir Türk öğretmeni yoktur.

Yurdda kalmış işçi çocukları ise çoğunlukla baba ve bazen de hem anne ve hem baba sevgisinden yoksun yaşayıp gitmektedirler.

B. Çalışma koşulları

İşçilerimiz çalıştıkları ülkenin dilini bilmemenin en büyük

acısını işyerinde çekmektedirler. İşyerine girdiği andan başlayarak artık işverenin tam bir tutsağıdır. Hafta sonunda kendine işveren ne verirse onu kabul etmek zorundadır. Evet, eline bir hesap pusulası verilir ve ücretinden neler kesildiği orada yazılıdır ama bu onun için hiç bir şey ifade etmez. Almanyaya giden işçlerimizden bir süre kilise parası kesilmiş olduğu dillere destan olmuştur. Bazı işyerlerinde tercümanlar vardır, fakat bunlar maaşlarını işverenden aldıklarından kraldan çok kral taraftarıdırlar. İşçi ve sendikanın yolunu bilir, ne de adını. Yersel konsolosluklar ise işçilerimizin dertlerine sahip çıkmaya ne niyetidirler, ne de buna olanakları vardır. Fransa'da işçilerimize Türk konsolosluğunun adresini vermek için 50 frank (150) lira para koparan açıkgözlerin peydah olduğunu gazetelerden okuduk.

İşçi ateşelikleri derseniz, bu da başka bir dert. Gittiği ülkenin dilini bilmeyen işçi ateşelerine son zamanlara kadar sık sık rastlandığını bilmeyen kalmadı.

Yurt dışında çalışan kadın işçilerimizin içinde bulundukları facia ise hepsinden acıdır. Bunların bir kısmı, yurtlarında gördükleri hayat koşullarını sürdürmek için derin ruhsal krizler içinde yuvarlanırken, bir kısmı yaşadıkları ülkenin hayatına intibak etmek isteyince, erkek Türk işçileri ile çatışmaya düşüyor, ufak bir kısmı ise, üzüntü ile belirtmek gerekir ki, beyaz kadın ticareti yapanların ağına düşmektedir.

IV. Yurda dönüş

Yurt dışında çalışan işçileri belki de en çok düşündüren konu yurda ne zaman dönecekleri, dönüp dönmeyecekleri konusudur. Yurt dışında kalışları yedi yılı geçen işçilerin sayısı hergün biraz daha artmaktadır. Bunların hepsi yurt özlemi içinde kıvranmaktadırlar fakat büyük bir hayale kapılarak geldikleri bu ülkelerde istedikleri parayı kısa zamanda kazanamayacaklarını anlamış olduklarından, ne olursa olsun yüklü bir para ile gitme ısrarı onların kalışlarını uzattıkça uzatmaktadır.

Yurt dışında çalışan işçilerimizi bir süre sonra bir düşün almaktadır: yurda dönünce ne iş yapacağız? Kısa süre içinde yurda dönüp Türkiye'nin koşullarına kendilerini uyarlayamayıp tekrar yurt dışına çalışmaya gidenlerin sayısı epey yüksektir.

İşçilerimizin bu endişelerinden çıkar sağlayan bir grup çıkmıştır bu arada. İşçilerimizin binbir çile doldurarak ve binbir mahrumiyet içinde biriktirdikleri dövizleri, şirket kuracağız diye sömürme yolunu bulan açıkgözler grubu. Bunlar işçilerimizi, sizlere şöyle kârlar sağlıyacağız, yurda dönüşte çalışabileceğiniz şöyle fabrikalar kuracağız diye aldatmakta ve sonunda ise kendilerine büyük maaşlar sağlayan ve bir süre sonra iflasa giden yemlikler meydana getirmektedirler.

SONUÇ: Yazımızı, Sorbonne'da siyasal bilimler okutan ünlü Profesör Maurice Duverger tarafından yazılmış bulunan şu satırlarla sona erdiriyoruz:

«Göçmen işçiler Amerikan zencilerinin yerini alıyor bazı ülkelerde. Ama onlara kıyasla sayıca daha azdırlar ve gittikleri yerlere daha az yerleşmişlerdir. Yabancı kalırlar, oy hakları yoktur (oysa Amerika'daki siyahların siyasal hakları vardır), çoğunlukla sendikacılık olanağından yoksundur. Polisin kararı ile kovulma tehdidi altında yaşarlar. Ama maddî durumları ne kadar kötü olursa olsun, gönderdikleri paralarla ailelerini geçindirdikleri kendi ülkelerinden, yine daha iyi yaşama koşullarına sahiptirler. On dokuzuncu yüzyıldaki yerli işçiler gibi sömürülmüş olmalarına rağmen, direnme olanakları olmadığından devrim güçleri de yoktur. Kaldı ki, ABD'deki beyaz işçilerin siyahların rekabetinden çekindikleri gibi, Avrupadaki yerli işçiler de göçmen işçilerin rekabetinden çekinirler. Böylece Avrupa'nın halk sınıflarında bir çeşit yeni ırkçılık gelişmektedir.»

Çocuk işçiler sorunu

3-27 Haziran 1973 tarihlerinde İsviçre'de, Cenevre şehrinde yapılan Uluslararası Çalışma Konferansı'nın gündemindeki maddelerin başında çocukların çalışmasını ortadan kaldırma amacıyla kabul edilecek uluslararası tedbirler gelmektedir. Önerilen bu tedbirler kabul edilecek olursa, yeni Uluslararası Çalışma Sözleşmesiyle 14 yaşından küçük çocukların, ya da, mecburî eğitim yaşı daha fazla ise, o yaşdan küçük olan çocukların çalışmaları yasaklanmış olacaktır.

Uluslararası Çalışma Bürosu tarafından geçen yıl yayınlanan ve işgücü piyasasında çocukların hâlâ faal bir yer tuttuğunu gösteren inceleme büyük ilgi yaratmıştı. Dünya ekonomik bakımdan faal bulunan, 15 yaşından küçük kişilerin sayısı 1970 yılında 40 milyonun üstünde idi; bir çok Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkesinde çalışan nüfusun bu miktar %5'den fazlasını ve bazılarında da %10'dan fazlasını temsil etmektedir.

Bu incelemede çocukların çok kez güvenliğe ve sağlığa aykırı koşullar altında ve çok düşük ücretle çalıştıkları da belirtiliyordu. Gelişmekte olan ülkelerde gecekondu sanayiinde, ev işlerinde, işportacılıkta çalıştırılan çok sayıda çocuk vardır. Tarımcılığın hâlâ bir aile işletmesi olarak süre geldiği ülkeler başta gelmek üzere tarım alanında da çok çocuk işçi vardır.

1919 yılında kurulduğundan bu yana Uluslararası Çalışma Örgütü çeşitli faaliyet sektörleri için asgari çalışma yaşlarını düzenleyen Uluslararası Sözleşmeler kabul etmiştir. Bu sözleşmeler ulusal yasalarda önemli gelişmeler olmasına yol açılmasında önemli rol oynamışlardır. Günümüzde, tüm sektörler için temel standartlar getiren tek bir sözleşmeye büyük ihtiyaç duyulmaktadır. 1972 yılındaki Uluslararası Çalışma Konferansı'nın gündeminde de asgarî çalışma yaşı ile ilgili bir madde vardı ve bu madde bu yıl son görüşmenin yapılması ve yeni bir Sözleşmenin kabulü için yeniden gündeme konmuştu.

İTALYA VE TÜRKİYE

İtalya Dış İşleri Bakanı Giuseppe Medici bir gazetemize verdiği özel demeçte, «Türkiye ile İtalya arasındaki sorunların birbirine benzerliği»ne değinmiştir.

İki ülke arasında benzerlik kurma işi Erim'in Başbakanlığı sırasında başlatılmıştı ve Erim, İtalya'nın kalkınma modelini uygularsak 20 yıl sonra İtalya'nın bugünkü durumuna yetişiriz yolunda bir demeç vermişti.

İtalya Dış İşleri Bakanı söz konusu demecinde şunları söylüyor: «Hiç şüphe yok ki, Türkiye'nin ekonomik durumu ile İtalya'nın bir-iki yıl önceki durumu arasında, özellikle bizim güney bölgelerimiz yönünden, bir hayli benzerlikler vardır. Bu yüzden, Türk dostlarımızın İtalya modelini almalarının nedenlerini çok iyi anlıyoruz.

Bu anlayış içinde, şimdiye kadar teknik seviyedeki bütün temaslarımızda tecrübelerimizin sonuçları konusunda Ankara Hükümeti'ne her türlü bilgiyi vermeye ve gerekli işbirliğinde bulunmaya âmâde olduğumuza dair teminat verdik.»

Türkiye'nin 20 yıl sonra İtalya'nın bugünkü durumuna erişeceği ya da Türkiye'nin İtalya modelini uygulayarak kalkınacağı yolundaki görüşlerin gerçeklerle ilgisi bulunmadığı ve bilimsel bir yönü olmadığına şüphemiz yok.

Biz burada bir noktaya değinmek istiyoruz. Diyelim ki, bu görüşte olan siyasetçilerimiz gerçekten içtenlikle konuşmaktadırlar. O zaman onlara şunu da sormak gerekir. «... tecrübelerinin sonuçları konusunda Ankara Hükümeti'ne her türlü bilgiyi vermeye» hazır olduklarını bildiren İtalya Dış İşleri Bakanı'ndan acaba İtalyadaki sendikal durum hakkında da bilgi almayı düşünüyorlar mı? Çünkü bu konuda bilgi alacak olurlarsa, bugünki Türk sendikal mevzuatı ve uygulamasının İtalyan mevzuat ve uygulamasından çok geri olduğunu göreceklerdir.

Bugün İtalya'da grev hakkı Anayasa ile kabul edilmiştir ve bunun dışında grev hakkı ile ilgili ve bu hakkı sınırlandıran, işçiler ve sendikalar hakkında cezaî-malî tedbirler getiren hiç bir yasa yoktur. İtalya'da bugün genel grev, dayanışma grevi dahil olmakla üzere her türlü grev yapma olanağı vardır. Öyle ki, işçiler haklı isteklerini desteklemek için, örneğin birer saatlik grevler yapmakta, sonra tekrar işlerinin başına dönmektedirler. Yine bugün İtalya'da, üç büyük işçi konfederasyonu vardır ve İtalyan Çalışma Bakanı, çoğulcu demokrasinin ilkelerine saygılı davranmakta ve Uluslararası Çalışma Konferansına katılacak delegelerin saptanmasından tutun da çalışma hayatıyla ilgili olarak çıkarılacak yasaların hazırlanmasına kadar her alanda bu üç işçi konfederasyonuna danışmadan hiç bir harekette bulunamamaktadır.

Bizde bunun tam aksi olan uygulamanın en son örneğini, Çalışma Bakanı, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu'na, 150.000 işçiyi temsil eden DİSK'in ve ona bağlı sendikaların delegelerini çağırmamakla göstermiş değil midir?

Yeni Sözleşme taslağı bugünki şekliyle asgari çalışma yaşı olarak 14 yaşını getirmekte fakat bu yaşı daha yüksek tutmak isteyen, ya da ekonomik ve sosyal koşulları elverdiği zaman bu yaşı yükseltmek isteyen ülkeler için yolu açık bırakmaktadır. İlke olarak, taslak her türlü iş ya da çalışmayı kapsayacak şekilde hazırlanmıştır, fakat ekonomileri ve idarî olanakları yeteri derecede gelişmemiş olan ülkeler başta kapsamı dar tutabilecekler ve fakat sanayi ile ilgili işlerde bunu yapamayacaklardır.

Yine taslağa göre, 18 yaşından küçük hiç bir genç, sağlığına, güvenliğine ya da ahlâka aykırı bir işte çalıştırılamayacaktır.

GERÇEKÇİ POLİTİKALAR

Aynı konu ile ilgili bir Tavsiye çocuk işçilerle ilgili uzun vadeli olarak izlenecek politikayı ele almaktadır ve bu Tavsiye de bu yılki Çalışma Konferansına sunulmuştur. Tavsiye'de üye ülkelerin asgari çalışma yaşını zamanla 16 yaşına yükseltmeyi hedef olarak almaları önerilmiştir.

Ulusal plânlar öğretim ve mesleki eğitimi ve mesleğe yöneltme ile ilgili imkân ve tesislerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını da hesaba katmalıdırlar. Bu meyanda çocukların ve gençlerin korunması ve sosyal refahları ile ilgili tedbirler de unutulmamalıdır.

Çocukların çalıştırılmasının önlenmesinin gerçekleştirilmesi için taslak, plânlama ve politika ile ilgili şu alanlarda eyleme geçilmesini önermektedir: herkese iş bulunması, fakirliğin ortadan kaldırılması için ekonomik ve sosyal tedbirlerin alınması, ve sosyal güvenlik ve ailenin refahı ile ilgili tedbirlerin geliştirilmesi.

Dernekler Kanunu üzerine

Anayasamızın İkinci Bölümü «Kişinin Hakları ve Ödevleri» hakkındadır. Kişilerse iki türlü olur; gerçek kişiler, yani bireyler ve tüzel kişiler, yani en genel anlamıyla dernekler. Anayasamız, gerçek kişiler gibi tüzel kişilere de yaşama, maddî ve manevî varlığını geliştirme haklarını tanımıştır. Herkesin düşünce ve kanaatlerini tek başına veya toplu olarak açıklayabileceğini ve yayabileceğini söylemekle de, derneklerin düşünce ve ifade özgürlüğünü kabul etmiştir.

Çağdaş özgürlükçü demokrasi, herşeyin üstünde bir denge rejimidir. Siyasal denge, bugün bireylerden çok, çeşitli ortak yanları olan gerçek kişilerin oluşturduğu derneklerle meydana gelir. Ticarî şirketler bir yana, siyasî partiler de, sendikalar ve odalar gibi meslek kuruluşları da hep dernektir. Ancak bütün bu öğeler arasında özgür bir siyasal denge kurulursa, demokrasi yaşama olanağı bulur.

Son birkaç yıldır, antidemokratik bir tepki zincirinin büyüdüğünü görüyoruz. 1971'de yapılan Anayasa değişiklikleriyle yolu hazırlanan bu hareket içinde Dernekler Kanunu bir halkadır, Mimar ve Mühendis Odalarının Kuruluş Kanununda yapılan değişiklik bir başka halkadır; hatta Anayasa Mahkemesince hüsrana uğratılan Sendikalar Kanunu değişiklikleri de (1317 sayılı kanun) yine bu hareketle yakından ilgilidir. Gitgide gelişen bu tepki zincirinin amaçladığı hedef, siyaseti belli bir dar çevrede sınırlamak, dengeli siyasal yaşayışı yok etmek, tek tip bir düşünceyi topluma egemen kılmaktır.

Dernekler, işlevlerini (fonksiyonlarını) yerine getirmekle, yani üyelerinin ortak yararlarını savunmak ve sağlamakla, Anayasanın tanıdığı haklara geçerlik ve gerçeklik kazandırırlar. Ülke sorunlarının çözümü için özgür bir düşünce ortamı oluşturmak, tek başlarına siyasî partilerin yapabilecekleri bir şey değildir. Geniş anlamıyla siyasete katılmak hakkı, profesyonel politikacıların ya da zorba gruplarının tekelinde olamaz. Çoğulcu demokraside, sendikalar gibi dernekler aracılığıyla kitlelerin siyaset sürecinden pay almaları gerekir.

Yeni Dernekler Kanununu bu ışık altında bir bütün olarak incelediğimiz zaman, amacın iddia edildiği gibi işlevlerini yitirmiş derneklere çeki düzen vermek olmadığı hemen anlaşılıyor; bu Kanun, tam tersine, canlı bir varlık gösteren dernekleri ortadan kaldırmak amacına yöneliktir.

Kanun Anayasadaki dernek kurma, dernek içinde çalışma özgürlüklerine ters düştüğü gibi, cezanın suçla orantılı olmasını gerektiren hukukun genel ilkelerine de kesinlikle aykırıdır.

Dernekler Kanununun yarattığı en önemli sakıncalardan biri, basın özgürlüğünü kısıtlaması olarak göze çarpıyor. Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında belirtildiği gibi, «Bir temel hakkın kullanılması olanağını kaldıran veya bu hakkın kullanılmasını olağanüstü güçleştiren sınırlamalar, o hakkın özüne dokunuyor demektir.» Düşündüklerini serbestçe ifade hakkı, Anayasanın koruduğu bir temel haktır. Bu hak, ancak, yine Anayasa güvencesi altında olan basın ve yayın özgürlükleri, haber alma ve haber verme işlevleriyle birlikte tam olarak gerçekleştirince anlam kazanır. Derneklerin bildiri çıkararak görüşlerini kamuoyuna yansıtmaya çalışmalarının önüne bu Kanunla dikilen formaliteler, önceden kısıtlamalarıyla, fiilî zorlamalarıyla, orantısız ve yersiz ceza tehditleriyle, kişi hak ve özgürlüklerini, bunların özüne dokunacak kadar sınırlandırmış olmakta, basın özgürlüğünü derinden yaralamaktadır.

DISK; kendi özgürlük ve demokrasi anlayışına sığdıramadığı bu Kanunun Anayasa Mahkemesince de gereği gibi değerlendirileceği inancı içindedir. Kazanılmış olan hak ve özgürlükleri geri almaya hiç kimsenin gücü yetmeyecektir.

Anıl Çeçen'in çelişkilerle dolu yapıtı: «Türkiye'de Sendikacılık»

Doğan IŞIK

«Türkiye'de Sendikacılık» adlı yapıtıyla, Türkiye işçi hareketini, Osmanlıların son döneminden itibaren başlamak üzere günümüze kadar getirerek incelemeye çalışan genç bir yazar Anıl Çeçen'in, Sayın Kemal Sülker'in de belirttiği gibi (Bakınız: «İşçi hareketleri ve gözlemciler» DİSK Dergisi Sayı 1) «**gerçeklere aykırı yayın yapmayı huy edindiğini..**» görüyoruz. Hemen şunu belirtelim ki yapıt bütünüyle yanlışlıklar ve tutarsızlıklıklarla dolu olması yanında, doyurucu olma niteliğinden yoksundur. Biz, yazı alanımız yetmeyeceği için bütün bu yanlışlıkları ve tutarsızlıkları teker teker gösteremeyeceğiz (ancak bunları tespit etmek isteyen arkadaşlara bu yapıtı okumalarını salık veririz) sadece can alıcı bir-iki noktaya değinmekle yetineceğiz.

Şunu iyi bilmek gerekir ki, sosyal demokrat olmanın genel kriteri, devrimci düşünceye, devrimci örgütlere karşı keskin bir tavır almamaktır. Biz sosyal demokrasiye «**ilerici**» diyorsak, daha çok bu kriteri gözönünde tutarak «**ilerici**» diyoruz ve objektif olarak da bu böyledir. Gelin görün ki, sosyal demokrat geçinen sayın Anıl Çeçen yapıtında DİSK'i «**anarşik ortamın yaratılmasında büyük payı bulunan...** (sayfa 128)» bir örgüt olarak suçluyor. Fakat hemen altındaki cümlede ve diğer birçok yerde bu iddiası ile bağdaşmaz bir tutum içerisine girdiğini görüyoruz. «**DİSK'in sendikacılık anlayışı, sendikal hareketlere daha bir politik nitelik getirmiştir.** (sayfa 128)». Aynı bölümün son paragrafında, yukarıdaki suçlamasıyla çelişen ve bu suçlamasının ayaklarını havada bırakan ilginç bir bölüme rastlıyoruz: «**DİSK'in kuruluşu, Türk sendikacılık tarihinde her bakımdan bir dönüm noktası olmuştur. Partiler üstü politikanın kaypaklığı nedeniyle saklı kalan bazı gerçekler, DİSK'in mücadeleci tutumu ve getirdiği tartışma ortamında aydınlığa çıkmıştır.** (sayfa 132)». Bir yandan DİSK'i en adi bir biçimde jurnallemeye çalışırken (belirtmek gerekir ki, sıkıyönetim makamları bile böyle bir suçlamaya yönelmemişlerdir) diğer yandan da DİSK'in Türkiye işçi hareketine getirdiği açılımları itiraf etmek zorunda kalıyor. Bu, yazarın tutarsızlığını göstermesi bakımından sadece bir örnek. Şimdi, yazarın tutarsızlığına başka bir örnek verelim.

«**Gerçekçi olmaktan uzakta kalan bir sendikal politika uygulayan DİSK'in...** (sayfa 128)» bu görüş ve tutumu ile işçi kitlelerini peşinden sürükleyemediğini iddia eden yazar, hemen altındaki cümlede bu iddiasıyla tamamen çelişik bir cümleye yer veriyor: «**İşveren çevreleri, Türk-İş'in başlattığı DİSK'i yapratma kampanyasını sonuna kadar desteklemişler ve bu amaçla milyonlarca lirayı gözden çıkartarak işçileri satın almaya kalkışmışlardır.** (sayfa 128)» Nitekim, yine aynı paragraftan şu cümleyi okuyalım: «**İşverenler DİSK'e bağlı sendikalara karşı açıkça savaşa girişmişler (dir)** (sayfa 129)» DİSK'in gelişimini hangi güçlerin (ki bunlar büyük sermaye sınıfı ve büyük sermayenin güdümünde bir sendikacılık uygulamasını yürüten TÜRK-İş'in yönetici kliği) işbirliği

ederek durdurmak istediğini kendisi de kabul etmek zorunda kalan yazarın, DİSK'in tutumunun işçi sınıfı hareketinin gelişimi için bir alternatif olamayacağı görüşünün tutarsız, tutarsız olduğu kadar da saçma olduğu ortadadır. Bütün güçlüklere rağmen DİSK, Türkiye işçi sınıfının hareketinin gelişiminde şimdiye kadar önemli bir rol almış ve bundan sonra da alacaktır.

Bütünüyle tutarsız ve yanlışlıklarla dolu olduğunu ifade ettiğimiz yapıtta yazar, yönelttiği bir suçlamayı kendi sözleriyle boşa çıkarmakta, kendi suçlamalarına kendisi de katılmamaktadır. Bütün bu tutarsızlıklar, doğru bir çizgiyi yanlış gösterme - çabalarından ileri gelmektedir.

Unutmamak gerekir ki, ülkemizde sosyal demokrat akımın doğmasına kaynaklık eden etkenler arasında DİSK'in doğuşu, gelişimi ve «partilerüstü politika»ya karşı olan tutarlı mücadelesinin önemli ve belli bir yeri vardır. Bugün, işçi sınıfının devrimci potansiyelini bağrında taşıyan DİSK, kendi konumunu şaşıran SOSYAL DEMOKRAT yazarın suçlamaları karşısında sahipsiz değildir. Bütün karşı güçlerin engellemelerine rağmen, DİSK'i daha ileri noktalara ulaştıracak olan, O'nun ilkelerini özümseyen doğrudan doğruya işçisınıfıdır. Üstelik işçi sınıfının mücadelesine geniş ölçüde zarar verecek olan anarşist karakterli eylemlere DİSK işçi sınıfının düşüncesi açısından karşıdır. Bu mesnetsiz suçlamalar, ancak suçlamayı yapanları teşhir ekmekten, onları açığa vurmaktan başka bir şeye yaramaz.

OKUR MEKTUPLARI

(Baştarafı 2. sayfada)
bir sesle ne olursun abey beni yerime yetiştir diye ricada bulundu ve gözlerinden süyüm süyüm gözyaşları dökülüyor elinde olmadan bana ne olursun diyordu. Evet haklıydı ama ben nasıl götürebilim benim üzerimde Alman parası yok bana verilen bilet bu istasyona kadar buradan öteye gitmem için ücret ödemem lâzım geri gelirken öylesine. Geri döndüğüm zaman beni almaya gelecek olan adamı bulamıyacağım önü akşama geliyor. Konuşmak bilmiyorum ki, sorup bulayım. Üzerimde para yok ki, gidip bir otele yatayım, seni götürünce ben nasıl olurum. Öbür taraftan Çorumlu kızı aynı şekilde düşündüm, evet bu kız gitti ya şefi onu almaya gelmesze önü akşamdır bu zavallı kız nereye gider, kime derdini anlatır. Bunun hali nasıl olur hey Allahım sen baha bir yol göster diyorum amma Çorumlu kız pencerenin önünde bir insan yığını gibi olduğu halinden belli oluyor. İşte o zaman yanık yanık çalan Bir Mektup Geldi Almanya'dan plağı geldi aklıma. Demek bu plak boşuna yanık yanık çalmazmış yalnız insana Almanya'yı anlatmazmış. Tüm Almanya'daki genç temiz saf Melahatların plağıymış bu plak. Kimbilir nice Melahatlar bu duruma düşmüşler. Tren hareket etmek üzereydi kararımı verdim ve icap ederse bu saf kız için gece dışarda yatmayı göze aldım ve eşyalarımı alıp trene bindim. Kendisine yardımcı olduğum için sanki dünyalar Melahatın oldu gözyaşlarını etrafından gizlemek için başını öne eğerek gözlerini sildikten sonra artık ağlamıyor yanıma yaklaşarak şöyle diyordu. Allah ne Muradın varsa versin. Durmadan bu kelimeyi tekrarlıyordu. Şöyle kendi kendime söylendim ne Muradım olacak, Allahtan Muradım Almanya'ya gelmekti işte geldim Almanyadayım, belki senin de Allahtan Muradın Almanyaya gelmekti işte Almanyadasın bak ağlıyorsun, belki anneni babanı bıraktığın zaman böylesine ağlamamıştın. Hayaller kurdun para kazandın, kim bilir ne ümitlerle Almanyaya geldin, gerçekten yerimize geldiğimizde hava tam kararmaya başladı. Bir saattır istasyonda beklememize rağmen Çorumlu Melahatı kimseler almaya gelmedi. Ya ben bu kızla gelmeseydim, acabe ne olacaktı Melahat, bir sütü bozuğun eline düşermiydi, yanık yanık çalan plaklara konu olurmuydu orası bilinmez. Sorarak biz bulduk Melahatın şefini kıza yardımcı olduğum için çok memnun oldular ve o gece misafir ettiler beni. Evet benim gibi Almanyaya gitmek için can atanlar Almanya sandığınız kadar kolay yutulacak bir lokma değildir, bizleri bu acı lokmayı yutmaya zorlayan sebepler elbette ortadadır.

Not: Kardeşim Melahat belki bu dergiye yazmış olduğum yazı seninde eline geçebilir, ben bu yazdıklarımı başına kakmıyorum; kendimi sana biraz olsun yardım ettiğim için kahraman yapmak istemiyorum, benim isteğim bütün Milletimiz bütün Melahatlar duysun okusun ibret alsın diye yazıyorum. Yazmak içimdeki acıları gidermiyor, bağırmak haykırmak istiyorum, hem de nefesim kesilinceye kadar bitap düşene kadar bağırmak yazmak istiyorum.

GREV
LOKAVT